

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

✓ Fylkesmannen i Nordland
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

Fylkesmannen i Nordland		
S.nr.	03/79-15	
Ark.kode	432.4	Dato
Saksbeh.	Kopi til	Til arkiv/dato
GRO		

Deres ref

Vår ref
2003/1908

Dato

29 AUG. 2003

Utvidelse av Børgfjell nasjonalpark og opprettelse av Austre Tiplingan landskapsvernområde i kommunene Hattfjelldal og Grane i Nordland og Røyrvik og Namskogan i Nord-Trøndelag

Regjeringen vedtok i statsråd 29.08.03 utvidelse av Børgfjell nasjonalpark og opprettelse av Austre Tiplingan landskapsvernområde i kommunene Hattfjelldal og Grane i Nordland og Røyrvik og Namskogan i Nord-Trøndelag. Vi viser til vedlagte kopi av foredrag til kongelig resolusjon, verneforskrifter og kart. Foredraget til kongelig resolusjon er offentlig.

Totalarealet er ca. 1491 km² hvorav nasjonalparken er på ca 1447 km². (inkludert eksisterende nasjonalpark på ca 1107 km²).

Samtidig oppheves kgl. res av 03.09.1971 om opprettelse av Børgfjell nasjonalpark.

Departementet ber fylkesmennene gjøre vedtaket kjent for fylkeskommunene, berørte kommuner, grunneiere og andre lokal/regionale instanser/interessegrupper. Vedtaket skal meddeles alle som har hatt saken på lokal høring.

En ber om at vedtaket kunngjøres i lokalavisen, jf. vårt orienteringsbrev av 12.06.87. Departementet vil sende vedtaket til tinglysning på vedkommende gnr./bnr., sørge for kunngjøring i Norsk Lovtidende (avd. II, lokale og regionale forskrifter) og gjøre vedtaket kjent for sentrale høringsinstanser og for Direktoratet for naturforvaltning.

➤ En må spesielt be kommunene om å ta vare på verneforskrifter og kart slik at området blir innarbeidet i den løpende arealplanleggingen.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Myntgt. 2
postmottak@md.dep.no
www.miljo.no

Telefon
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Avdeling for naturforvaltning
Telefaks
22 24 95 60

Saksbehandler
Ingunn Iversen
22 24 58 61

Grunneierne må gjøres kjent med reglene om erstatning i naturvernloven.

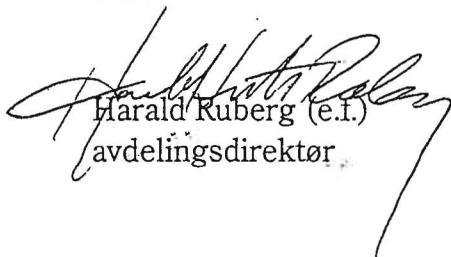
Grunneiere og andre lokale instanser bør gjøres kjent med at dersom ikke annet er nevnt i verneforskriftene gjelder viltloven, laks- og innlandsfiskeoven og motorferdselloven.

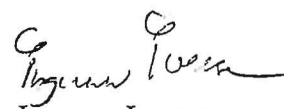
Departementet ber fylkesmennene sørge for nødvendig merking, skilting og kartfesting ved ajourføring av økonomiske kartblad.

Det er forutsatt at Hattfjelldal kommune får tilbud om å overta forvaltningsmyndigheten for landskapsvernområdet, og at fylkesmennene får forvaltningsansvaret for nasjonalparken. Departementet viser for øvrig til nærmere omtale i foredraget s. 5 og s 27. Initiativ til etablering og gjennomføring av en lokal forvaltningsordning vil bli tatt av Direktoratet for naturforvaltning. Gjennomføring av ordningen skal starte opp så snart som mulig etter forhandlinger og nærmere avtaler er inngått mellom kommunen og miljøvernforvaltningen. Inntil dette er formelt avklart, vil forvaltningen av området inngå i fylkesmannens generelle forvaltning av verneområder i fylket.

Eventuelle endringer i markslagsgrenser mot dyrket mark innenfor verneområdet bør kartfestes, dersom det har funnet sted endringer på det økonomiske kartgrunnlaget.

Med hilsen

Harald Ruberg (e.f.)
avdelingsdirektør

Ingunn Iversen
rådgiver

4 vedlegg

Kopi m/vedlegg:
Direktoratet for naturforvaltning

Ref.nr.:

Saksnr:

Dato:

**VERNEPLAN FOR BØRGEFJELL MED UTVIDELSE AV BØRGEFJELL/
BYKIJE NASJONALPARK I KOMMUNENE HATTFJELLDAL OG GRANE I
NORDLAND FYLKE, OG KOMMUNENE RØYRVIK OG NAMSSKOGAN I
NORD-TRØNDELAG FYLKE. VERN AV AUSTRE TIPLINGAN/LUVLIE
DIEHPELL LANDSKAPSVERNOMRÅDE I HATTFJELLDAL KOMMUNE**

1 FORSLAG

Miljøverndepartementet legger med dette fram forslag om utvidelse av Børgefjell nasjonalpark og opprettelse av Austre Tiplingan landskapsvernområde. Verneforslaget omfatter:

- Børgefjell nasjonalpark 1447km² (inkludert eksisterende nasjonalpark på ca 1107 km²) i Hattfjelldal og Grane kommuner i Nordland, Røyrvik og Namsskogan kommuner i Nord-Trøndelag.
- Austre Tiplingan landskapsvernområde 44 km² i Hattfjelldal kommune i Nordland

Med utvidelsen av nasjonalparken med 340 km² og etablering av landskapsvernområdet på 44 km², blir det totale vernearealet 1491 km². Verneforslagene er på statsgrunn.

Nasjonalparken foreslås inndelt i to soner:

Sone A som er biotopvernområdet i Ovrejohken-Jallah som ble midlertidig vernet i medhold av viltlovens § 7, og hvor det foreslås ferdselsforbud i perioden 20.6. – 25.7. av hensyn til sædgåsas myteperiode.

Sone B som er den eksisterende nasjonalparken hvor det foreslås å videreføre jaktforbudet på elg.

Vernet foreslås utformet slik at lokalsamfunnets tradisjonelle bruk skal kunne fortsette, samtidig som området skal sikres mot nye tekniske inngrep som kan endre landskapets art og karakter i strid med verneformålet.

Nasjonalparken skal forvaltes av fylkesmennene i Nordland og Nord-Trøndelag. Hattfjelldal kommune vil få tilbud om forvaltningen av landskapsvernområdet. Det skal lages en forvaltningsplan for verneområdene. Verneforslaget er opprinnelig fremmet gjennom *Landsplanen for nasjonalparker*. Verneområdenes totalareal blir på 1491 km² hvorav 1107 km² er vernet tidligere.

1.1 Verneverdier

Børgefjellområdet er et av de største gjenværende villmarkspregede områdene i landet. Formålet med nasjonalparken er å ta vare på et utpreget villmarksområde for det meste av høyfjellskarakter, rikt på vann og vassdrag, og av betydelig zoologisk interesse bl.a ved sin betydning som yngleområde for fjellrev.

Ved utvidelsen av området er det lagt vekt på å innlemme områder der senere registreringer har vist at vesentlige verneverdier ligger like utenfor eksisterende nasjonalpark. Utvidelsesforslaget innebærer at grensene ikke lengre følger vassdrag og dalbunnen, men toppene og høydedragene. Dette innebærer at flere naturfaglige interessante forekomster og områder med viktige biologiske funksjoner innlemmes i verneområdet. Av interessante områder i botanisk sammenheng kan furuskogen ned mot Øyum i Susendalen og Namskroken nevnes. Skogen som inngår i det foreslåtte verneområdet er et meget viktig supplement til eksisterende nasjonalpark med tanke på å etablere en nasjonalpark med stort biologisk mangfold. Dette ble også påpekt i St.meld 62 (1991-92) *Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge* der det ble henvist til at barskogområdet i Namskroken burde sees i sammenheng med nasjonalparkutvidelsen. Børgefjellområdet har dessuten særlig stor verdi for våtmarksfugler og for rovfugl og ugler. Austre Tiplingan landskapsvernområde er med på å sikre et vassdragslandskap og viktige områder for fugl. Flere private hytter i området gjør at området har fått status som landskapsvernområde, og ikke nasjonalpark.

1.2 Samiske interesser

Børgefjellområdet er og har alltid vært et viktig område for reindriftssamer. Reindriften har vært drevet i området i minst 500 år. Området er et av landets mest markante samiske områder og er således viktig for samisk kultur og tradisjon. Området er rikt på samiske kulturminner og kulturmiljøer. Et vern etter naturvernloven vil bidra til sikre området mot inngrep som kan skade eller ødelegge naturgrunnlaget. Sikring av naturgrunnlaget gjennom vern, vil derfor være et bidrag til å opprettholde samisk kultur, bosetting og næringsutøvelse. Vernet vil ikke være til hinder for tradisjonell samisk bruk av området.

1.3 Andre interesser

Næringsinteressene i området er i hovedsak knyttet til reindrift, skogbruk og en geiteseter. I tillegg drives det, jakt, fiske og bærplukking. Området er viktig for friluftsliv, og Nye Børgefjellskolen er en leirskole som i den senere tiden også har satset utenom leirskoledriften ved å tilby turer med guiding. Det finnes planer for vassdragsregulering som berører området, og det kan være mineralske ressurser i området.

1.3.1 Reindrift

To reinbeitedistrikt, Byrkije og Østre Namdal, samt tre svenske samebyer driver reindrift i de aktuelle områdene. I de norske distriktene er det 13 driftsenheter. I tillegg har svenske samer i samebyene Frostviken Norra, Vilhelmina Sødra og Vilhelmina Norra rett til beite i østre del av Børgefjell i perioden 1. juli – 1. september i henhold til Reinbeitekonvensjonen med Sverige. Verneområdene nyttes i første rekke som vår-, sommer- og høstbeite. Reindriften har gjeterhytter og nødvendige arbeidsgjerder i ulike deler av det foreslåtte verneområdet. Det er ført opp grensegjerder som skiller norsk og svensk reindrift. Reindriften benytter seg av motorisert ferdsel på barmark og på snø i forbindelse med sin virksomhet.

1.3.2 Geiteseter

På bakgrunn av dispensasjon gitt av Miljøverndepartementet ble det i 1988 etablert en felleseter for geit i Simskardet. Det ble satt et tak på 300 geiter i området. Fram til

1998 har det vært tre brukere som har hatt geiter på setra. To av brukerne avvirket driften i 1998, mens en tredje fortsatt bruker setra. Antall dyr vil nå være 70-90 melkegeiter og ca 20 dyr til påsett. Det synes ikke aktuelt med nye brukere.

1.3.3 Skogbruk

Det er produktiv skog i det foreslåtte verneområdet. Det er drivverdig bjørkeskog hvor det er mulig å foreta forsiktig hogst. Det er dessuten taksert 400m³ barskog. Den overveiende delen som foreslås som tillegg til nasjonalparken i Nord-Trøndelag, er lavbonitet.

1.3.4 Vassdragsregulering

Vassdragene innenfor eksisterende Børgefjell nasjonalpark er varig vernet mot kraftutbygging gjennom Stortingets vedtak av verneplan I for vassdrag. På vegne av Statskog SF, utarbeidet Norges Vandbyggningskontor i 1998 en plan for utnyttelse av vann for Austre Laupskardelva, Mjølkelva og Lille-Susna i Hattfjelldal kommune. Tre inntaksdammer, deler av planlagte tunneler og deler av planlagte veier i forbindelsen med utbyggingen vil, om planen blir realisert, ligge innenfor den foreslåtte utvidelsen av nasjonalparken. Med den foreslåtte utvidelsen i Namskroken blir dessuten ca 8 km av den regulerte Namsen liggende innenfor nasjonalparken.

1.4 Trusler mot verneverdiene

Fritidshusbygging, veibyging, skogbruksvirksomhet, økt motorisert og ikke-motorisert ferdsel og bygging av ulike anlegg/installasjoner er eksempler på tiltak og aktiviteter som på sikt kan bli en trussel mot verneverdiene i området.

2 SAKSBEHANDLING

Børgefjell nasjonalpark ble opprettet 9. august 1963. Ved kgl. res av 3 september 1971, ble området utvidet med ca 65 km². I St. meld. nr. 62 (1991-92) *Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge* som fikk sin tilslutning i Stortinget 19.04.1993, innstilles det på en utvidelse av Børgefjell nasjonalpark både i Nordland og Nord-Trøndelag.

Biotopvernområdet Ovrejohken-Jallah ble midlertidig vernet i medhold av viltlovens § 7 28. juni 1994.

Det ble holdt oppstartmøte for verneplanarbeidet på Namsskogan 25.05.94 hvor bla. berørte kommuner, representanter fra Miljøverndepartementet og Direktoratet for naturforvaltning var til stede. Melding om oppstart av planarbeidet ble gitt ved fylkesmennenes skriftlige underretning datert 18.06.96 og tilhørende kunngjøring i lokale aviser.

Det ble opprettet et rådgivende kontaktutvalg for å styrke kontakten og samarbeidet med berørte parter i verneplanarbeidet.

Ut i fra innkomne krav om konsekvensutredning (KU), fattet Miljøverndepartementet vedtak i oktober 1997 om at det skulle utarbeides KU for reindrift/samisk næring, skogbruk og husdyrbeiting etter retningslinjene fra april 1994. I tillegg er det utarbeidet

en egen vurdering av samiske kulturminner som omhandler arealene for alle nasjonalparkplanene i Nord-Trøndelag, og som også omfatter Børgefjellområdet i Nordland.

Fylkesmennene sendte verneforslaget ut på lokal høring i uke 35 og 36 i 2002. Høringsperioden ble satt til 15. november 2002. For kommuner, fylkeskommuner, fylkeslandbruksstyrene og reindriftsstyrene ble fristen satt til 15. desember 2002.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) sendte forslaget på sentral høring den 18. mars 2003, med høringsfrist 23. mai. Den 23. juni 2003 avholdt DN et møte med berørte kommuner, for å orientere om sin foreløpige vurdering av verneforslaget.

Miljøverndepartementet har forelagt saken for departementene.

3 VIKTIGE ENDRINGER I VERNEFORSLAGET UNDER PLANPROSESSEN

Børgefjell nasjonalpark

3.1 Avgrensning

Det ble hørt på to ulike avgrensninger i Hattfjelldal kommune ved lokal høring. Avgrensningsalternativene besto i gresnedraging med eller uten kraftregulering i vassdragene Lille Susna, Mjølkelva og Austre Laupskardelva. Fylkesmannen i Nordland tilrødde etter den lokale høringen gresnedraging som utelukker kraftregulering, jf avsnitt 6.2.2.

Av hensyn til friluftslivsinteresser og at vassdraget drenerer ut av verneområdet, er et område ved Finnburtjønnna nord på Smalfjellet i Grane kommune tatt ut av verneområdet. En parsell rundt ilandsstigningsområdet og fjellstyrehytta innerst ved Namsvatnet i Røyrvik kommune er også tatt ut etter lokal høring, jf. avsnitt 6.2.2

3.2 Forskriften

Formål

Etter ønske fra reindriftsnæringen under lokal høring har samenes næring og kultur fått en mer fremtredende plass i formålet. Direktoratet for naturforvaltning har etter sentral høring foretatt en justering for å synliggjøre de naturfaglige forholdene.

Planteliv

Etter den lokale høringen er det presisert at furugaidder (tørrfuru) skal skånes ved uttak av virke til bålbrekking. Direktoratet har etter sentral høring endret forskriften slik at denne ikke er til hinder for uttak av materialer til samisk husflid.

Dyreliv

Det ble hørt på to alternativer, med eller uten elgjakt i utvidelsesområdene. Etter den lokale høringen tilrødde fylkesmennene at elgjakt kan tillates i utvidelsesområdene. Den opprinnelige nasjonalparken foreslås betegnet sone B hvor jaktforbud på elg videreføres.

Ferdsel

Det er foretatt en justering av tidsperioden for ferdselforbudet i sone A (Ovrejohken Jallah). Direktoratet har etter den sentrale høringen endret på punktet om jakthundprøver som nå foreslås tillatt etter søknad, og båndtvang for hund som nå foreslås å følge de ordinære båndtvangbestemmelsene. Det er likeledes endret på bestemmelsene om bruk av hest. Jf. avsnitt 6.3.7

Motorisert ferdsel

Direktoratet for naturforvaltning har gjort bestemmelsen om bruk av motorbåt knyttet til utøving av reindrift mer generell. Etter den sentrale høringen er det også foreslått at det kan søkes om kjøring på barmark i forbindelse med reindrift. Likeledes foreslås å endre punktet om bruk av helikopter i reindriften slik at dette må søkes om.

Austre Tiplingan landskapsvernområde

3.3 Avgrensning

I området ved Susenfjellet, Susenfjellenden og østsida av Austre Tiplingan/Tiplingelva er grensen trukket lengre sørover etter den lokale høringen. Denne grenseendringen har medført at det frigjøres noe skogsareal langs Tiplingelva, grensen trekkes lengre vekk fra Stovollen og den gamle ferdselsveien over Valtan blir liggende utenfor verneområdet.

3.4 Forskriften

Det er ikke foretatt vesentlige endringer av forskriften etter den lokale høringen utover justering av bestemmelser knyttet til reindrift, bl.a. om bruk av barmarkskjøretøy.

4 OPPHEVING AV TIDLIGERE VERNET OMRÅDE

Verneforslaget omfatter Børgefjell nasjonalpark på 1107 km² som ble opprettet ble opprettet ved kgl.res. 9. august 1963 og utvidet ved kgl.res.3 september 1971.

Opphevelsen av kgl.res. av 3 september 1971 skjer gjennom foreliggende kgl.res. jf. Miljøverndepartementets tilrådning s 31

Direktoratet for naturforvaltning sitt vedtak av 28.juni 1994 om midlertidig vern av biotopvernområdet Ovrejohken-Jallah i medhold av viltlovens § 7, oppheves og området innlemmes i nasjonalparken.

5 FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Hattfjelldal kommune vil fremme krav om økonomisk erstatning dersom utvidelse av verneområdet blir vedtatt av sentrale myndigheter.

Fylkesmennene tar dette til etterretning.

Direktoratet for naturforvaltning viser til de ordinære erstatningsordningene.

Vedrørende forvaltning vises det til at direktoratet har myndighet til å fastsette forvaltningsmyndighet for verneområdene. I brev av 26.10.1998 åpnet direktoratet for at kommunene kan søke om å overta forvaltningsansvar for naturreservater, landskapsvernområder og naturminner. Direktoratet tilrår å overføre formell myndighet for landskapsvernområdet til Hattfjelldal kommune, dersom kommunen ønsker dette. Dersom kommunen ikke er ønsker det, tilrår direktoratet at Fylkesmannen i Nordland tildeles forvaltningsmyndigheten. For nasjonalparken tilrår direktoratet at Fylkesmennene i Nordland og Nord-Trøndelag blir forvaltningsmyndighet med et rådgivende utvalg som skal bistå i forvaltningen.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og viser til at utgifter til vern og forvaltning av områdene blir dekket innenfor eksisterende budsjетtrammer. Utvikling av kriterium for at kommuner med store verneområder skal få uttelling for dette i de årlige rammeoverføringene fra Staten, vurderes i forbindelse

revisjon av retningslinjene for fylkesmennenes tildeling av ordinære skjønnsmidler til kommunene.

Det vises for øvrig til avsnitt 6.4. *Merknader vedrørende forvaltning av verneområdet.*

6 GENERELLE MERKNADER TIL HØRINGSUTTALELSENE

Foruten departementer med underliggende etater, grunneiere, rettighetshavere, berørte kommuner, fylkesinstanser, har følgende lokale og sentrale instanser hatt verneplanen til uttalelse:

Sametinget, Reindriftsforvaltningen, Norske Reindriftsamers landsforbund, Norske Samers Riksforbund, Samenes landsforbund, Reindriftsforvaltningen i N-T, Reindriftsforvaltningen i Nordland, Nordland Reindriftssamers Fylkeslag, Nordisk Samisk institutt, Områdestyret for Nordland reinbeiteområde, Samisk Kultursenter, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Kommunenes sentralforbund, NHO, Næringsforum Grane og Hattfjelldal, Fylkesvetreinæren for Nordland, Forsvarsbygg, Forsvarskomando Nord-Norge, Forsvarets tele og datatjeneste, Nord-Trøndelag Regiment, Helgeland politidistrikt, Politimesteren i Nord-Trøndelag, Statens Kartverk, Riksantikvaren, Bergvesenet, Norges Geologiske Undersøkelser, NSB hovedadm, Jernbaneverket, AVINOR AS, Luftfartstilsynet, NetCom, Telenor A/S, Vegdirektoratet, NVE, Statkraft SF, Statnett SF, N-T Elektrisitetsverk, Statskog, Norges Skogeierforbund, Norskog, Nordland Skogeierselskap, Namdal Skogselskap, Skogeierforeninga Nord, Grane skogeierlag, Hattfjelldal skogeierlag, Namsskogan Skogeierlag, Namsvatn Utmarkslag og Tiltakslag, Røyrvik skogeierlag, Statens Naturforvaltningsråd, Statens kulturminneråd, Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Nordland Bonde og Småbrukarlag, N-T Bonde og Småbrukarlag, Nordland Bondelag, N-T Bondelag, Grane bonde og småbrukerlag, Grane landbrukslag, Grane sau- og geitealslag, Nord-Trøndelag sau- og geitealslag, Hattfjelldal Bonde og Småbrukarlag, Helgeland sau og geitealslag, Namsskogan Landbrukslag, Røyrvik og Namsskogan bonde og Småbrukarlag, Fjelltjenesten Nordland, N-T Fjellstyresamband, N-T Utmarkslag, Huddingsdalen grendelag, Susendal Grendalag, SAS Norge, Braathens Flyselskap, Widerøe Flyselskap, Norsk Aero Klubb, Norges Luftsportsforbund, Norges Naturvernforbund, Naturvernforbundet Nord-Trøndelag, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Nordland fylkeslag av NJFF, Grane Jeger og fiskeforening, Namsskogan Jeger og Fisk, Røyrvik Jakt og Fiskerlag, Vefsn Jeger og Fiskerforening, Norsk Botanisk Forening, Norsk orkideforening, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Zoologisk Forening, Verdens Naturfond, Sekretariatet for FORF – Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum, Norsk Aero Klubb, Den Norske Turistforening, Brurskanken turlag, N-T Turistforening, Namdal Turlag, Turistforeningene i Nordland, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Norges Idrettsforbund, Norges Orienteringsforbund, Prosessindustriens landsforbund, Nordland Røde Kors, Nord-Trøndelag Røde Kors Hjelpekors, Norsk Folkehjelp Nordland, Norsk folkehjelp Trøndelag, Fortidsminneforeningen - Kulturvernets fellesorganisasjon, Norges Turistråd, Reiselivsbedriftenes landsforening, Foreningen våre rovdyr, Fremtiden i våre hender, Greenpeace Norge, Miljøstiftelsen Bellona, Verdens naturfond (WWF), Natur og Ungdom, Norges Miljøvernforbund, Norges Velforbund, Norsk Almenningsforbund, Norsk limnologforening, Villreindrådet i Norge, Norsk Biologforening, SABIMA, Det Kgl. Selskap for Norges Vel, Utmarkskommunenes sammenslutning, Norsk institutt for skogforskning, Norsk Institutt for Vannforskning, NINA, NIKU, Nordlandsforskning, Tromsø museum, Rana museum, Polarmiljøsentret, Universitetet i Oslo, Universitetet i

Bergen, Universitetet i Tromsø, NTNU, Norges landbrukshøgskole, Statens namnekonsulentar for Midt-Noreg, Statens namnekonsulentar for norske stadnamn i Nord-Noreg, Statens namnekonsulentar for samiske og finske navn

Berørte departementer har fått utkast til kgl.res med verneforskrifter og kart på foreleggelse.

Grane kommune viser til at Børgefjell nasjonalpark er den "merkevare" som på best mulig måte profilerer de tiliggende kommuner på en positiv måte. Hattfjelldal kommune er imot enhver form for utvidelse av Børgefjell nasjonalpark og viser til at kommunen allerede har store områder vernet. Namsskogan kommune har forståelse for ønsket om utvidelse av Børgefjell nasjonalpark. Røyrvik kommune har merknader vedrørende bl.a. ferdsel, jakt reindrift og vassdragsregulering. Det vises for øvrig til den tematiske gjennomgangen under.

Nord-Trøndelag fylkeskommune er positiv til utvidelse av vernet i Børgefjell, men har kommentarer vedr. avgrensing, ferdsel, forvaltning og kulturminner. Dette omtales i den tematiske gjennomgangen under.

Nordland fylkeskommune har ingen særskilte merknader til utvidelsen av vernet i Børgefjell, men forutsetter at det tas hensyn til reindriften interesser, at avgrensing av nasjonalparken skjer i overensstemmelse med en eventuell vassdragsregulering og at prosessen vedr. forvaltningsplan klargjøres så raskt som mulig.

Miljøverndepartementet vil bemerke at det er lagt stor vekt på å utforme vernet slik at lokalsamfunnets tradisjonelle bruk skal kunne fortsette. Forholdet til samiske- og reindriften interesser er etter departementet tungt vektlagt.

Nedenfor følger et forkortet, tematisk sammendrag av relevante høringsuttalelser for vernevedtaket.

6.1 Merknader til konsekvensutredningen

Norges Fjellstyresamband savner en KU om lokal næringsvirksomhet.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at retningslinjer for utarbeidelse av KU fra april 1994 sier at det er virkning på nåværende primærnæring og reiseliv som skulle utredes. Det ble i denne sammenheng vedtatt at KU skulle utredes for reindrift/samisk næring, skogbruk og for geitesetra i Simskaret. Lokal primærnæring er således blitt gjenstand for KU. Det er i forbindelsen med KU ikke åpnet opp for å se på næringsvirksomhet i framtiden.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet.

6.2 Merknader til verneforslag og avgrensing

6.2.1 Generelt

Reindriftenforvaltningen påpeker at utvidelsen av Børgefjell nasjonalpark og etablering av Austre Tiplingan landskapsvernområde bidrar til å sikre naturgrunnlaget for reindriften i området.

Den Norske Turistforening mener at størst mulig nasjonalpark er den beste løsningen.

Friluftslivets fellesorganisasjon og Norges Jeger- og fiskeforening støtter forslaget til utvidelse av Børgefjell nasjonalpark og etableringen av Austre Tiplingan landskapsvernområde.

Norges Landbrukshøgskole støtter fylkesmennene sitt forslag til avgrensning av parken. SABIMA ser svært positivt på en utvidelse av nasjonalparken og etablering av landskapsvernområdet. Især merker de seg at vesentlige verneverdier ligger like utenfor eksisterende nasjonalpark. De mener at dette nok gjelder svært mange verneområder i Norge, og mener det er meget positivt at dette nå blir tatt tak i for Børgefjells vedkommende.

6.2.2 Avgrensning i Nordland

Fylkeslandbruksstyret i Nordland mener at skogen er viktig med tanke på å etablere en nasjonalpark med stort biologisk mangfold. De mener at grensen i nord ved Lille Susna bør avgrenses i høyde med alternativ grense, og bør ikke gå ned til bebyggelsen.

Hattfjelldal kommune, Hattfjelldal skogeierlag og Beboerne i Harvassdal og privatperson er imot utvidelse av Børgefjell nasjonalpark. Hattfjelldal kommune ønsker å trekke grensa ved Øyum noe lengre vekk fra nærmeste bebyggelse slik at bebyggelse/gårdsdrift ikke hindres urimelig.

Grane kommune, Hattfjelldal kommune og Nordland Fylkeskommune/Fylkestinget mener at avgrensningen av nasjonalparken i nord (i området Lille Susna/Mjølkelva Laupskarelva) må være slik at den ikke er til hinder for eventuell utnyttning av vannkraft i disse vassdragene.

Naturvernforbundet i Nordland og Nord-Trøndelag ønsker en utvidelse i de nedre delene av Simskardet som inneholder flere registrerte nøkkelbiotoper. De mener også at områdene nordover mellom Fiplingdalen og Susendalen til og med Skinnfjellskardet bør komme med innenfor verneområdet og at hele bekkekløften i nedre deler av Lille Susna bør komme med ved en utvidelse vestover. Videre ønsker de en utvidelse nord-øst for dagens forslag til avgrensning i Harvassdalen. Den rike fjellskogen som finnes her har stor egenverdi, er viktige reinbeiter og har betydning for tilliggende høyfjellsområder. Hattfjelldal senterparti mener at utvidelsen i nord bør begrenses fordi området har stor næringsmessig utnyttelse av bla. reindrift og preges av dette. De mener at både landskapsvernområdet og nasjonalparken bør reduseres i nord.

Statskog Nordland ønsker reduksjon i arealutvidelsen i nord, nærmere bestemt ved utløpet av Mjølkelva og Rybekken (ved Øyum) av hensyn til skogbruk og planer om vassdragsregulering. De ønsker likeledes at grensen ned mot Tomasvatnets nedbørsfelt avgrenses slik at Finnburtjønnna blir liggende utenfor av hensyn til friluftslivsaktivitet i området rundt vannene.

Fylkesmannen i Nordland støtter forslaget fra Statskog om å ta Finnburtjønnna ut av nasjonalparken. Fylkesmannen har videre registrert at flere ønsker grenseendringer nord i området. Begrunnelsen for de framsatte grenseendringforslagene synes å være kraftutbyggingsinteressene i Lille Susna, Mjølkelva og Laupskarelva og skogbruksinteresser i området Rybekken/Mjølkelva og skogområdene langs Tiplingelva. Fylkesmannen kan ikke fullt ut slutte seg til de fremsatte forslag om grenseendringer. Begrunnelsen for de foreslåtte utvidelsene i nord var å øke mangfoldet av naturtyper og inkludere rikere naturtyper innen verneområdene. Det er spesielt pekt på de rike myrene i området Mjølkelva/Lille Susna/Hustlegran, den spesielle barskogen ned mot Øyum og de rike fjellpartiene og myrene sør, sørøst for Austre Tiplingan og Harvassstua.

Kraftutbyggingsprosjektet Lille Susna, Mjølkelva og Laupskarelva ble vurdert etter Samlet Plan metodikk (Vassdragsrapport nr 38 (2001)), og prosjektet ble plassert i

kategori 2, dvs at det ikke kan konsesjonssøkes. Sluttbehandlingen av dette prosjektet ble satt på vent i forbindelse med at Vefsna ble vurdert varig vernet i forbindelse med arbeidet med supplering av verneplan for vassdrag som har vært på høring. Fylkesmannen i Nordland gikk inn for at konsekvensene av vassdragsvern i Vefsna skal konsekvensutredes før et vernevedtak. Dersom vern av Vefsna ikke ble konsekvensutredet, gikk Fylkesmannen ut fra dagens kunnskap, inn for vern. NVE har nå tilrådd at Vefsna tas ut av verneplanen. Det er viktig å presisere at Statskogs planer om kraftutbygging i Lille Susna, Mjølkelva, Laupskarelva ikke er en del av "*Muligheter Helgeland*" (utbygging av Vefsna) prosjektet til Statkraft. Da kraftutbyggingsprosjektet i Lille Susna, Mjølkelva, Laupskarelva synes lite realistisk, vil Fylkesmannen i Nordland foreslå at man prioriterer vern framfor kraftutbygging.

Når det gjelder arealreduksjon i landskapsvernområdet synes det å være mulig å redusere vernearealet noe i området lengst nord. Denne grenseendringen vil medføre at det "frigjøres" noe skogsareal langs Tiplingelva, grensen trekkes noe lengre vekk fra Storvollen og den gamle ferdselsveien over Valtan blir liggende utenfor verneområdet. Skogområdene i Harvassdalen er imidlertid svært viktige for reindriften. Disse arealene, både innenfor og utenfor det areal som var foreslått vernet, bør derfor sikres i forbindelse med kommunal arealdisponering.

Statskog viser til den lokale høringsuttalelsen fra Statskog Nordland og anbefaler at et skogområdet i området Rybekken-Mjølkelva i Hattfjelldal kommune tas ut av området pga skogbruksinteresser og skjøtselsbehov.

NTNU støtter opprettelsen av de foreslåtte supplerende verneområdene i Børgefjellområdet, men finner de foreslåtte endringene etter lokal høring av grensene i Austre Tiplingan landskapsvernområde uheldig. De mener at det må la seg gjøre å foreta en styrt fjellbjørkeskogshogst i dette området uten at arealer ekskluderes fra verneområdet.

Norges Landbrukshøgskole mener at området med foreslått vannkraftutbygging bør innlemmes i parken, da planene synes lite realistiske.

SABIMA mener at områdene ved Susenfjellet, Susenfjellenden og østsida av Austre Tiplingan bør beholdes i landskapsvernområdet. De oppfatter ikke "sentralt turmål" som god grunn for å ta områder ut av verneplanen slik fylkesmannen foreslår for området ved Finnburtjønn.

DNT ser det som svært viktig at Lille Susna bevares urørt, og at vassdraget ikke utbygges, men tvert om gis et mer forpliktende vern gjennom denne verneplanen. Videre støtter de forslaget om et landskapsvernområde.

NVE viser til at det er knyttet så store verneverdier til de aktuelle områdene (Austre Laupskardelkva, Mjølkelva og Lille-Susna) at de tilfredstiller kriteriene for å inkluderes i en nasjonalpark. De aktuelle utbyggingsprosjektene vil sannsynligvis bli plassert i Samlet plan kategori II. NVE vil derfor ikke motsette seg en utvidelse av nasjonalparken som foreslått.

Norges Naturvernforbund ønsker at hele bekkekløfta i Lille-Susna vernes. Likeledes at området øst for Storvollen i Harvassdalen vernes. De har foreslått grensejusteringer i Simskardet for å gi bedre arronderingsmessige løsninger i området Laupskardet til Rørskarddalen og Storelvdalen. De mener at deres forslag gjør det lett for besøkende å forholde seg til nasjonalparkgrensene i vestre del av Børgefjell. For landskapsvernområdet er de i mot at fjellbjørkeskogen ved Susenfjellet taes ut. De går i mot kraftutbygging i Lille Susna.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens forslag til grenseendringer og kommentarer.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet for naturforvaltning og anbefaler den foreslåtte avgrensningen av nasjonalparken og landskapsvernområdet i Nordland.

6.2.3 Nord-Trøndelag

Røyrvik kommune, Røyrvik fjellstyre, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Namsvatn utmarks- og tiltakslag, Rådgivende utvalg og privatperson ønsker grensejustering i nord/øst som innbefatter at et området sør for Orrevatnet taes ut.

NTNU ønsker å utvide nasjonalparken ytterligere sørover fra den foreslåtte grensen nord for Rensselvatnet, og etterlyser vurderinger av karstlandskapet i Lybekkdalen. Dette er et kalksteinsområde med store botaniske og zoologiske verdier.

Østre Namdal Reinbeitedistrikt foreslår at området ved Store Namsvatn der Storelva og Vierma renner ut i vannet fortsatt blir liggende innenfor nasjonalparkområdet.

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag mener at det burde vernes mer sørøst for Store Namsvatn. Likeledes at fjellskogen i Lybekkdalen nord-øst i området bør med. De er enig at området ved Vierma tas ut av området.

Fylkesmannen i Nord Trøndelag støtter forslaget fra Statskog om å ta ut en parsell rundt ilandstigningsområdet innerst ved Namsvatnet i Røyrvik kommune, der også fjellstyrehytta ligger. Når det gjelder forslagene om utvidelse mener fylkesmannen at det finnes verneverdier som kunne vært omfattet av en nasjonalpark, men deler av det allerede foreslåtte utvidelsesområdet sørover fra Orrvassdalen er omstridt, og den foreslåtte grensen i sør ivaretar store naturverdier, samtidig som privat grunn blir holdt utenfor vernet.

Utvidelsesområdene sør for Orrvassdalen er viktige arealer i forbindelse med friluftslivsaktiviteter, både for bygdefolket i Røyrvik og for tilreisende. Hytteanlegget ved Orrevatnet har betydning for de som søker friluftslivsmuligheter i hele dalen og har også betydelig økonomisk verdi for fjellstyret. Den delen av Røyrvik kommune det her er tale om, er meget forsiktig behandlet m.h.t. naturinngrep. Fylkesmannen i Nord Trøndelag har aldri vært tvil om at Røyrvik kommune og Røyrvik fjellstyre fortsatt ønsker å arbeide for at disse arealene skal bestå som rene naturområder, men da med bruk av plan- og bygningsloven og de særlover kommunen og fjellstyret forvalter. Fylkesmannen i Nord Trøndelag mener fortsatt at naturvernloven er det best egnede virkemidlet for å sikre alle naturverdiene innenfor dette arealet. Naturvernloven har nettopp til formål å ivareta bl.a. slik natur som finnes her. Når det gjelder plan- og bygningsloven, kan betydelige revisjoner i forhold til arealplanlegging skje med skiftende politiske styrer, samtidig som spesielle tema ikke lar seg styre ved hjelp av dette lovverket.

Bergvesenet viser til sin lokale høringsuttalelse hvor de vil ta ut et området hvor Grong Gruber AS har registrert en sone med god kopper- og sinkmineralisering nord-øst for Rensselvatnet i Røyrvik kommune. De poengterer at området er utilstrekkelig undersøkt.

Norges Naturvernforbund ønsker en utvidelse sør-vest for Orrvassdalen og ønsker bla Beinvatnan innenfor grensene til nasjonalparken. De bemerker videre at grensen bør trekkes nærmere utløpet av store Namsvatn. Likeledes anmoder de om at fjellskogen med rik høystaudevegetasjon i Lybekken kommer med i verneforslaget og at hele Lybekkdalen innlemmes.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens grensejustering og kommentarer. Direktoratet ønsker ikke foreta grensejusteringer på bakgrunn av mulige mineralforekomster. Direktoratet viser til at området er dårlig undersøkt og at usikkerheten knyttet til dette er for stor i forhold til verneverdiene i områdene.

Nærings- og handelsdepartementet mener at det området som Bergvesenet viser til bør tas ut av verneforslaget inntil området er ferdig undersøkt.

Olje- og energidepartementet mener kraftledninger mellom Røssoga og Namskogan og Marka-Tunnsjødal berører utvidelsesområdet vestligste hjørne ved Smalvatnet/Smalåsen noen km nord for Namskogan, og ber om at grensene justeres slik at traseene klart faller utenfor nasjonalparken.

Miljøverndepartementet viser til at det ikke foreligger konkrete planer om videre undersøkelser av kopper- og sinkmineralisering. Dersom det senere skulle bli aktuelt med slike undersøkelser, bør det gis tillatelse til dette, jf. forskriftens § 3 pkt 1.3 d. Hvis undersøkelsene viser drivverdige forekomster som er aktuelle å utnytte, må det foretas en avveining mellom nærings- og verneinteressene i området. Dersom næringsinteressene viser seg å være av større samfunnsmessig betydning enn verneinteressene, kan det i så fall foretas en justering av nasjonalparkgrensen i dette området. Miljøverndepartementet viser til at det ikke er forenelig med intensjonen for nasjonalparkene at det går større kraftlinjer gjennom disse. Det er derfor en forutsetning at nasjonalpark grensen trekkes slik at kraftlinjene klart faller utenfor nasjonalparken. Miljøverndepartementet slutter seg for øvrig til direktoratet for naturforvaltning og anbefaler den foreslåtte avgrensningen av nasjonalparken i Nord-Trøndelag.

6.3 Merknader til verneforskriftene

6.3.1 Generelt

Fylkeslandbruksstyret i Nordland mener at de foreslåtte bestemmelsene for landskapsvernområdet er langt mer omfattende enn det som naturvernloven gir grunnlag for bl.a. når det gjelder begrensninger i ferdsel generelt, anlegg i forbindelse med næringsvirksomhet (reindrift) og med henvisninger til vern av dyrelivet. Bestemmelsene for landskapsvernområdet må derfor avgrenses til de formål som er angitt i loven.

Fylkesmennene viser til at forslaget til forskrift for landskapsvernområdet som ble sendt på lokal høring er i samsvar med bestemmelsene i andre tilsvarende landskapsvernområder, for eksempel Saltfjellet landskapsvernområde og Gåsvatnan landskapsvernområde.

Norges Fjellstyresamband mener at det i forbindelse med vern av statsallmenningsareal i for liten grad blir fokusert på konsekvensene for lokalsamfunnene. Vern av statsallmenningsareal har de samme konsekvensene for bruksrettene og de bruksberettigede som vern av private areal. Det foreslås at vernegrenser og forskrifter evalueres hvert tiende år.

Norges Naturvernforbund ønsker en egen sone for eksisterende Børgefjell nasjonalpark med de strengeste vernebestemmelsene på alle måter.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at forslaget til forskrift som foreligger for landskapsvernområdet følger en standard mal for landskapsvernområder som er benyttet for alle landskapsvernområder som er etablert i de senere årene. I tillegg følger forskriftene en mal der det også er ønske om at de tilpasses lokal forhold og problemstillinger. Innenfor de ulike verneområdene er det stor variasjon mht verneformål, naturgrunnlag, bruk og framtidige utfordringer, noe som gjør at forskriftene vil variere noe i mellom de ulike verneområdene. Direktoratet mener at forslaget til forskrifter har forsøkt å regulere området på en mest mulig hensiktsmessig måte ut i fra at området har et "villmarkspreget" med minst mulig tilrettelegging for ferdsel. Det er også tatt hensyn til at området er viktig for reindriften. Direktoratet mener at en gjennom utarbeidelse av en forvaltningsplan vil synliggjøre fleksibiliteten i forskriften samt avdekke evt. behov for justeringer. Det anbefales at en revisjon av forvaltningsplanen bør skje innen 10 år, men at dette kan skje raskere hvis nødvendig.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning.

6.3.2 Formål

Reindriftsforvaltningen påpeker at arealene er fundament for samisk kultur, språk og samfunnsliv. Derfor mener de at reindriftens muligheter for å kunne eksistere i området må inn som en del av verneforskriften, jf. forskriftene for Stabbursdalen og Femundsmarka.

Sametinget er tilfreds med at kulturminner er et kriterium for vern. På bakgrunn av forekomstene av samiske kulturminner bør det vurderes om det i formålet også skal fremgå at vernet skal ivareta naturgrunnlaget for samisk kultur.

Rådgivende utvalg ønsker at det må fremgå at kulturmiljøverdiene innbefatter bygdefolkets tradisjonelle bruk av områdene.

Østre Namdal Reinbeitedistrikt og Nord-Trøndelag Reinsamelag vil endre formålet til: *"å bevare et stort, naturområde, med betydelig areal fritt for større tekniske inngrep, i grenselandet mellom....."*

Namsvatn Utmarks- og Tiltakslag er enig i formålet. Røyrvik fjellstyre stiller spørsmål ved om området er, eller vil bli utsatt for trusler som medfører at formålene er aktuelle å ha med.

Den Norske Turistforening ønsker friluftsliv inn i formålet.

Fylkesmennene har forståelse for at reindriftsinteressene ønsker at reindriften skal få en mer fremtredende plass i verneformålene. På denne bakgrunn foreslår fylkesmennene at verneformålet for nasjonalparken endres i tråd med dette. Når det gjelder spørsmålet om friluftsliv, har fylkesmennene valgt ikke å legge inn friluftsliv som en del av formålet med Børgefjell nasjonalpark. Med grunnlag i St. melding nr. 62 (1991-92) og behandling av denne, bør Børgefjell nasjonalpark fortsatt være plassert i den gruppen hvor friluftsliv ikke er et delmål for nasjonalparken.

Friluftslivets fellesorganisasjon, DNT og Norges jeger og fiskeforening(NJFF) mener at friluftsliv bør være en del av formålet både i nasjonalparken og i landskapsvernområdet. NJFF ser gjerne at det enten i forskriften eller som føringer for en forvaltningsplan for området, presiseres at villmarkspreget og urørtheten skal bevares og at friluftsliv i

nasjonalparken også i framtiden skal baseres på at det ikke skal drives med tilrettelegging i verneområdet.

Landbruksdepartementet ser positivt på at hensynet til samisk kultur er innarbeidet i formålet.

Norges Reindriftssamers Landsforbund og Reindriftsforvaltningen ber om at samisk reindrift inngår som en del av verneformålet både i nasjonalparken og i landskapsvernområdet.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmennene vedrørende forholdet til friluftsliv. Videre ønsker direktoratet å presisere at hovedformålet med vernet er å sikre de store villmarkspregede områdene og det biologiske mangfoldet som hører hjemme her. Det understrekes også at kulturminner skal ivaretaes. Direktoratet er oppmerksom på at reindrift er en svært viktig næringsvei i Børgefjell, og at eksisterende og foreslått vernet område utgjør en betydelig og viktig del av næringens bruksareal. Utfordringen er derfor å utforme forslaget til verneforskrift og innarbeide en forvaltningspraksis som gir næringen akseptable rammebetingelser, samtidig som hensynet til verneverdiene blir ivaretatt. Etter direktoratets oppfatning er dette i rimelig grad oppfylt i det anbefalte verneforslaget.

Direktoratet har på bakgrunn av overnevnte foretatt en justering av formålet for å framheve betydningen av naturmiljøet og det biologiske mangfoldet. Områdets betydning for samisk kultur og næringsutnyttelse er også tatt med som en del av formålsparagrafen.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at også kulturminner nevnes som en del av formålet.

6.3.3 Landskapet

Hattfjelldal kommune ønsker at de nye verneforskriftene må utformes slik at områdene kan brukes til friluftsliv uten at det oppstår unødig skade eller forringelse av flora og dyreliv. Som et eksempel nevnes det at det må være tillatt med klopplegging over bløte partier.

Reindriftsforvaltningen i Nordland/Områdestyret mener at regulering av reindriftens behov for anlegg må skje i nær dialog mellom Fylkesmannen og Reindriftsforvaltningen.

Børgefjell reinbeitedistrikt mener at det ikke er ytterligere behov for regulering av hytte- og gjerdebygging enn det som reguleres gjennom reindriftslovgivningen.

Privat person mener at endringer i reindriften medfører behov for gjerder og hytter og at det må kunne dispenseres for dette. Det må tillates å vedlikeholde slike anlegg.

Likeledes påpekes det at det er vanskelig å se at vern og kraftutbygging kan forenes.

Vefsn Jeger- og Fiskerforening, Nord-Trøndelag fylkeskommune og Børgefjellutvalget mener at det må være tillatt med klopplegging og bygging av bruer, samt vedlikehold av disse, slik at naturen skånes.

Namsvatn Utmarks- og tiltakslag mener at landskapet gjennom vern ikke må bli så sterilt at positive tiltak ikke kan foretas.

Røyrvik fjellstyre mener at forskriften bør åpne opp for oppføring av nødvendige husvære og anlegg for oppsyn/tilsyn/forvaltning.

Namsskogan fjellstyre og Namsskogan kommune kommenterer at det er viktig med vedlikeholdet av eksisterende innretninger og mener dette må fremheves. Det må være generell tillatelse til oppføring av bygninger som er ødelagt av brann/naturskader.

Fylkesmennene oppfatter at positive tiltak først og fremst er tiltak som fremmer formålet med nasjonalparken. De har forståelse for at reindriftnæringen kan ha behov for visse tekniske anlegg innenfor verneområdene. Dersom anleggene ikke strider mot verneformålene, kan det gis dispensasjon for dette. Foreliggende forslag til forskrifter er i tråd med dette, og det synes ikke å være behov for endringer her. Børgefjell nasjonalpark er i utgangspunktet en "villmarksnasjonalpark" hvor det ikke skal tilrettelegges spesielt for friluftsliv. Innen området er det allerede noe tilrettelegging og foreliggende forslag til ny forskrift åpner for at denne kan vedlikeholdes. Ytterligere fysisk tilrettelegging er ikke ønskelig, men dersom det er behov for tiltak for å sikre verneverdiene/ivareta verneformålet, er det hjemmel til dette i forskriften. Når det gjelder vedlikehold av stier og lignende bør det drøftes under utarbeiding av forvaltningsplanen.

Statskog mener at det bør åpnes opp for merking av stier i farlige/vanskelige partier. Likeså er det behov for å legge om stier slik at ferdselen skjer på grunn med bedre bæreevne. Slike enkle og avgrensede tiltak vil redusere skade og være et positivt bidrag både til verneverdiene i nasjonalparken, og for de som bruker området til friluftsliv og naturopplevelser. En forvaltningsplan bør konkretisere tiltakene.

NGU mener at forbud mot fjerning av stein, mineraler og fossiler bør utgå, og at reguleringen på dette området baserer seg på forbud mot boring, sprenging, graving og bergverksdrift.

Den Norske Turistforening foreslår et nytt punkt hvor forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til opparbeiding av nye stier for å legge til rette for friluftsliv og for å kanalisere ferdselen utenom sårbare områder. De vil også ha inn et punkt hvor det gis tillatelse til omdisponering/etablering av bu/hytte/gamme for å legge til rette for allmennhetens friluftsliv. DNT støtter forslaget om vedlikehold av stier, bruer, skilt og lignende men mener at presiseringen om at dette skal skje i henhold til forvaltningsplan, ikke bør med. Norges Naturvernforbund krever at ulovlig oppsatt bygg innenfor nasjonalparken fjernes. Norges Fjellstyresamband mener nybygg som f.eks gjeterbu/oppsynsbu må kunne tillates i nasjonalparken etter behov.

Direktoratet for naturforvaltning vil presisere at det i St. meld. nr. 62 (1991-92) *Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge*, er et ønske å sikre en del områder for friluftsliv som er uten tilrettelegging, dvs. områder for utøvelse av "villmarksfriluftsliv". Børgefjell har vært et slikt område. Det er ønskelig at dette området fortsatt forblir uten større tilrettelegging enn det som allerede er. Når det gjelder DNT's forslag om å gi allmennheten et overnattingstilbud i nasjonalparken, vurderes dette som lite aktuelt utover det som allerede finnes av utleiehytter m.m. Direktoratet støtter NGU og har for denne nasjonalparken foretatt en justering som gjør at det ikke vil være forbudt å ta med seg løse steiner og mineraler, men vil framheve at det er forbudt å hogge løs steiner og mineraler. Nå det gjelder ny stier i området er det ikke ønskelig å øke sti-nettet utover det som allerede finnes. Dette på bakgrunn av det som er nevnt over om områder uten tilrettelegging for friluftsliv. Direktoratet ser det som aktuelt å ha muligheten for å legge om stier for bla å skåne fjellreven for ferdsel i og omkring hi-områdene dersom dette er påkrevd, eller for å skåne sårbart terreng for unødvendig slitasje. Dette vil være skjøtselstiltak som vil være med på å fremme verneformålet og som en forvaltningsplan vil komme nærmere inn på. Når det gjelder oppføring av gjeter-/oppsynsbuer så finnes det allerede flere slike innenfor nasjonalparken. Det er ikke meldt inn noe ønske eller behov for ytterligere bygninger i denne forbindelsen.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning. Departementet anbefaler imidlertid at forskriften justeres for å presisere at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring av bygninger og anlegg i forbindelse med reindrift og oppsyn. Det forutsettes også at eventuelle ulovlig oppsatte bygninger fjernes.

6.3.4 Plantelivet

Fylkeslandbruksstyret i Nord-Trøndelag peker på at skogområdene ved Namskroken har en del produktiv skog, men området ligger relativt langt fra vei, og har derfor relativt liten økonomisk betydning. Det er ikke andre landbruksinteresser i området som berøres av verneplanen.

Namsskogan kommune og Namsskogan fjellstyre mener det ikke bør være totalforbud mot bruk av furu til skånsom bålbrekking. Bruk av tørre furukvister bør være tillatt. Regler i forvaltningsplanen kan være utfyllende.

Statskog mener at bestemmelsene vedrørende forbud mot bruk av furu er uklar og vanskelig å håndtere i en oppsynssituasjon. De finner det naturlig at produktivt skogareal innen nasjonalparken inngår som en del av barskogvernet i Norge. Det redegjøres for Statskogs bidrag til vernearealene i Nord-Trøndelag.

Rådgivende utvalg mener det ikke bør være totalforbud mot bruk av furu til skånsom bålbrekking. Regler i forvaltningsplanen kan være utfyllende. De støtter at Direktoratet for naturforvaltning kan regulere beiting, men mener at dette ikke må gjelde for rein. De mener likeledes at i punktet der forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til å ta ut materialer til tradisjonell samisk husflid ikke bør begrenses til å gjelde for samisk husflid.

Børgefjell reinbeitedistrikt ønsker å ta ut punktet hvor forvaltningen med forskrift kan gå inn å regulere beite som kan skade naturmiljøet. De mener videre at det for reindriften ikke skal være begrensninger på muligheten til å hogge ved og ta sløydmaterialer i nasjonalparken. De mener videre det skal være tillatt med bruk av furu til bål i forbindelse med reindrift.

Reindriftsforvaltningen i Nordland mener at pga reindriftnæringens spesielle situasjon må det lages et regelverk som er bedre tilpasset deres behov for vedhogst.

Privat person mener at det fortsatt må være tillatt med beiting av geit på dagens nivå i Simskaret.

Fylkesmennene viser til at det står mange kubikkmeter skog i nasjonalparkens foreslåtte utvidelsesområde. Men særlig på grunn av lange avstander til vei er det liten økonomi i eventuell ved- og tømmeruttak for største delen av arealene. Skogen som inngår i det foreslåtte verneområdet er i seg selv ikke verneverdig ut i fra kriteriene som ble lagt til grunn for verneplan barskog. Områdene er imidlertid meget viktige som supplement til eksisterende nasjonalpark med tanke på å etablere en nasjonalpark med stort biologisk mangfold. Når det gjelder bruk av furu til bålved mener fylkesmennene at det innen nasjonalparken er svært begrenset med furu. Til dels er det markante trær som gir et verdifullt tilskudd til landskapsbildet, og det er verdifullt at disse trærne bevares.

Fylkesmennene er enige om at det er vanskelig å totalforby bruk av furu til bålved. Det tilrådes imidlertid fortsatt at levende trær og stående og nedfalt gaidd (tørrfuru) ikke skal brukes til ved. Forskriften foreslås endret i tråd med dette. Fylkesmennene mener det er mulig å ta noe bjørk til ved for bruk i hytter og gammer innenfor nasjonalparken, men detaljene rundt dette må eventuelt fastlegges i forvaltningsplanen.

Fylkesmennene har forståelse for at punktet hvor forvaltningen kan gå inn og regulere beite kan skape en viss usikkerhet. Det er derfor viktig å presisere at en eventuell

regulering av beitet må skje ved en forskrift, slik at det skal gjennomføres full høring før en slik eventuell regulering vedtas.

Fylkesmannen i Nordland mener at punktet hvor forvaltningsmyndighetene kan gi tillatelse til geitesetra i Simskardet i tilstrekkelig grad ivaretar interessene til geitesetra.

Fylkesmennene støtter ikke forslaget om at alle fritt skal kunne ta husflidsemner i Børgefjell nasjonalpark. Med den store betydningen området har for samisk kultur og identitet, og det forholdsvis begrensede uttak av virke som vil gå til samisk husflid, mener Fylkesmennene det er riktig å gi åpningen for virkeuttak som beskrevet. Åpning av virkeuttak for enhver, kan føre til helt andre dimensjoner av virkeuttaket.

Reindriftsforvaltningen viser til at reineierne er avhengig av å gjøre opp bål raskt og effektivt, og at de kan pga. tidspress og værforhold være avhengig av å benytte tørrfuru til bålved. De foreslår derfor at bestemmelsen fjernes, eller at det gjøres unntak for reindriftsutøvere. Likeledes ønsker de at punktet hvor Direktoratet for naturforvaltning kan gå inn å regulere beite, fjernes.

Landbruksdepartementet viser til at i de senere tilsvarende relevante nasjonalparkforskrifter er adgang til å regulere beite presisert i forhold til rein. Departementet legger til grunn at dette følges opp både for nasjonalparken og landskapsvernområdet.

Norges Fjellstyresamband ønsker å fjerne hjemmelen hvor Direktoratet for naturforvaltning kan gå inn å regulere beite.

Direktoratet for naturforvaltning regner med at uttak av husflidsemner til tradisjonell samisk husflid ikke vil bli noe omfattende problem i Børgefjellområdet og mener at uttaket ikke er større enn at det fritt kan tas ut til dette formålet. Området har hatt og har fortsatt stor betydning for samisk kultur og identitet, og det er viktig å fortsatt å ta vare på denne tradisjonen. Når det gjelder fritt uttak til andre, støtter direktoratet fylkesmennenes vurdering. På bakgrunn av dette er det foretatt endringer som gjør at en ikke trenger å søke for å få ta ut husflidsemner til tradisjonell samisk husflid. Direktoratet støtter fylkesmennenes vurdering vedrørende bruk av tørrfuru.

Bakgrunnen for punktet om mulighet til ved forskrift å kunne regulere beite, er å ha en hjemlet mulighet til å regulere beitetrykket i nasjonalparken, hvis det skulle oppstå en situasjon der beitingen får et omfang eller karakter som medfører at verneverdier går tapt. Det er imidlertid ingenting ved dagens beiting som tilsier behov for regulering. Direktoratet gjør oppmerksom på at denne bestemmelsen er tenkt brukt i forhold til nye former for beite, nye typer beitedyr og ved økt beitepress. Tamreindrift reguleres gjennom annet lovverk/bestemmelser og den foreslåtte bestemmelsen vil ikke bli brukt på beiting i reindriften.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning, men vil presisere at reindriften skal kunne foreta nødvendig uttak av bjørk til brensel og for vedlikehold av lovlige oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr. Det er videre presisert at eventuell regulering av beite ikke gjelder reinbeite.

6.3.5 Dyrelivet

Statskog Trøndelag/Møre understreker at Statskog SF forvalter grunneierretten både i Nordland og i Nord-Trøndelag. På statsallmenninger forvalter fjellstyret retten til

småviltjakt, fiske og jordbrukernes rett til beite og seter. Statskog viser for øvrig til at storviltjakten i statsallmenningen forvaltes av Statskog i samråd med fjellstyret. Statskog Nordland ønsker at det skal innføres forbud mot garnfiske i Vestre Tiplingan i perioden 15/7 - 15/8.

Tromsø Museum uttrykker skuffelse over at dyrelivet ikke får like sterkt vern som landskap og planteliv.

Hattfjelldal kommune mener det må være tillatt med elgjakt både innenfor eksisterende nasjonalpark og i utvidelsesområdene.

Nordland Jeger og Fiskeforbund, Statskog, Hattfjelldal kommune, Rådgivende utvalg, Hattfjelldal SV, Namsskogan kommune, Røyrvik kommune, Røyrvik fjellstyre, Namsskogan fjellstyre, NJFF-Nord-Trøndelag, Namdal skogselskap, Namsvatn Utmarks- og tiltakslag og privatperson mener at jakt skal være tillatt etter viltlovens bestemmelser.

Hattfjelldal Bonde- og småbrukerlag, Vefsn jeger- og Fiskerforening, Grane kommune og privatperson ønsker elgjakt i hele nasjonalparken.

Børgefjell reinbeitedistrikt ønsker ikke at det skal åpnes for elgjakt i den eksisterende nasjonalparken.

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag og Den Norske Turistforening ønsker ikke elgjakt innenfor nasjonalparken. De viser bl.a. til den motoriserte ferdselen på barmark som dette fører med seg.

Fylkeslandbruksstyret i Nordland er i tvil om det er forsvarlig å åpne for elgjakt i eksisterende nasjonalpark.

Fylkesmennene vil i tråd med ønsket fra Statskog som grunneier, anbefale at det i forskriften tilføyes at det ikke er tillatt med garnfiske i Vestre Tiplingan i perioden 15/7 – 15/8. Etter hva en kjenner til har Statskog som grunneier og rettighetshaver til fiske, praktisert en slik regulering.

Fylkesmennene har stor forståelse for at man fra et faglig standpunkt ønsker at det etableres nasjonalparker der dyrelivet er fredet, og at Børgefjell kunne være en slik nasjonalpark. Det vises også til Inns. S Nr 124 (1992-93) *om ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge* hvor komiteen viser til at det i nasjonalparker hvor vern av dyrelivet er et av formålene med vernet, er rimelig at jakt ikke tillates. Problemstillingen med totalt jaktforbud har imidlertid ikke vært hørt i denne saken. Fylkesmennene tilrår derfor at jakt i nasjonalparken tillates i henhold til viltlovens bestemmelser, men at elgjakt fortsatt blir forbudt i eksisterende nasjonalpark (sone B).

NTNU foreslår at heller ikke rypejakt tillates i Børgefjell fordi denne "villmarksparken" har en særlig betydning for den norske fjellrevbestandens framtidige overlevelse. Norges Landbrukshøgskole støtter fylkesmennenes forslag om at jaktforbud på elg i parken opprettholdes og gjøres gjeldende for utvidelsesområdene. Børgefjell er et av de siste leveområdene for fjellrev i Norge.

SABIMA støtter at forbudet mot jakt på hjortevilt opprettholdes og ber om at dette også gjøres gjeldende for de nye områdene. Snarere enn å åpne for ytterligere jaktformer, burde norske myndigheter vurdere å la noen økosystemer få stå mest mulig upåvirket også i forhold til småviltjakt og sportsfiske. Børgefjell skulle egne seg for et slik tiltak. Norges jeger og fiskerforbund kan ikke se at det er grunnlag for forbud mot elgjakt i sone B. De mener at viltloven bør gjelde. Eventuelle konflikter knyttet til uttransportering av skutt elg bør kunne løses på annen måte.

Den Norske Turistforening støtter en videreføring av dagens praksis mht. forbud mot elgjakt innenfor nasjonalparken. De mener at det også i Norge bør være enkelte

referanseområder der det ikke utøves jakt. Videre vil dagens elgjakt generere motorisert ferdsel på barmark i forbindelse med uttransportering av felt vilt, noe som vil gi terrenginngrep.

Norges Naturvernforbund støtter soneinndelingen med jaktforbud i sone B.

Landbruksdepartementet mener at jakt i nasjonalparker og andre verneområder normalt må kunne drives i tråd med viltlovens bestemmelser. Begrunnelsen for å sette forbud mot elgjakt i nasjonalparken i sone B går etter LD's oppfatning ikke tydelig fram av høringsdokumentet, og det inngår heller ikke noen vurdering av hva en har oppnådd med jaktforbud så langt. Med mindre en kan begrunne forbudet og vise til hvordan det tjener verneformålet, mener de at det ikke burde være nødvendig med en slik bestemmelse.

Norges Fjellstyresamband ønsker jakt etter viltlovens bestemmelser.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at det er en spesiell oppgave i å ta vare på den utrydningstruede fjellreven. Forholdene bør derfor legges til rette slik at arten bevares på best mulig måte. Jakt i seg selv har neppe noen påvirkning på fjellreven så lenge det ikke jaktes rett ved hiene. I Børgefjell er hiene godt kartlagt og det er derfor mulig å styre ferdselen vekk i fra disse. Dette gjelder både for de som jakter, fisker eller går tur i området.

Når det gjelder soneinndelingen av nasjonalparken hvor jaktforbud på elg foreslås opprettholdt i den eksisterende nasjonalparken (sone B), støtter direktoratet fylkesmennenes vurdering. Siden opprettelsen av Børgefjell nasjonalpark har det ikke vært tradisjon for å jakte elg i dette området. Derimot er det tradisjon for elgjakt i randsonene av nasjonalparken, noe som foreslås videreføres i forskriften. Området er lite som referanseområde for elg, og man antar at den elgbestanden som er i Børgefjell ikke finnes permanent innenfor parken, men vandrer i og omkring området. Således jaktes det allerede på denne bestanden. Det er i St. meld. nr. 62 (1991-92) *Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge* åpnet opp for å sikre områder mot tilrettelegging. I noen områder kan det være ønskelig å begrense ferdselen. Målsettingen er å bevare disse arealene slik at ikke andre inngrep og tiltak reduserer opplevelsesverdien knyttet til natur som oppfattes som urørt. For noen vil jakt i seg selv redusere områdetets verdi som urørt. Stortingsmeldingen åpner også for å benytte soner for å kanalisere ferdselen. I Børgefjell er ferdsel knyttet til elgjakt lagt til egne områder utenfor selve kjerneområdet (sone B) i nasjonalparken. På denne måten kan det beholdes et indre området som en "villmarkssone" uten jakt på elg. Dette vil også hindre motorferdsel som evt. transport av elgslakt vil medføre inne i villmarkssonen.

Når det gjelder forbud mot garnfiske i Vestre Tiplingen, vil grunneier også etter et evt. vernevedtak, ha muligheter til å forby visse typer fiske i egne vann. Dette er hjemlet i lakse- og innlandsfiskeloven. Direktoratet ser derfor ingen grunn til at dette nevnes i forskriften for nasjonalparken. Direktoratet foreslår å endre i forskriften på bakgrunn av dette.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet for naturforvaltning, og viser til at også reindriftsrettens regler knyttet til jakt og fiske gjelder.

6.3.6 Kulturminner

Nord-Trøndelag fylkeskommune mener det er ønskelig med en oversikt over alle typer kulturminner i verneområdet. Det bør derfor foretas ytterligere registreringsarbeid i områder som vurderes å ha potensiale for funn av kulturminner.

Fylkesmennene kommenterer at vern av kulturminner etter naturvernloven kommer som et tillegg til det ansvar som kulturminnemyndighetene har med hensyn til å registrere og ta vare på kulturminner og kulturmiljøverdier i nasjonalparken.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmennene sin vurdering.

Miljøverndepartementet forutsetter et tett samarbeid mellom kulturminnemyndighetene og naturforvaltningsmyndighetene når det gjelder forvaltningen og behandlingen av enkeltsaker knyttet til kulturminner innenfor nasjonalparken og landskapsvernområdet. Det legges opp til at restaurering og skjøtsel knyttet til både fredete og ikke fredete kulturminner og til naturverdiene, skal skje på en slik måte at både natur- og kulturminneverdier ivaretas på best mulig måte. Tiltak knyttet til forvaltning av kulturminner må derfor avklares med forvaltningsmyndigheten for verneområdene slik at det ikke oppstår konflikt med verneformålet etter naturvernloven.

Nasjonalparkforskriftens § 3 pkt 4 vedrørende kulturminner, er kun en presisering i forhold til kulturminnelovens bestemmelser som også gjelder innenfor områdene som nå foreslås vernet etter naturvernloven. Departementet vil understreke at inngrep, restaurering og skjøtsel knyttet til kulturminner som er fredet i medhold av kulturminneloven, bare kan skje etter tillatelse fra kulturminnemyndighetene. Som nevnt over, må også slike tiltak avklares med forvaltningsmyndigheten for verneområdene slik at det ikke oppstår konflikt med verneformålet etter naturvernloven.

6.3.7 Ferdsel

Namsskogan kommune, Vefsn Kjørehestlag, Rådgivende utvalg, Hattfjelldal SV, Namsskogan fjellstyre, Statskog Nord Trøndelag og privat person mener at det ikke skal være begrensinger på bruk av hest i nasjonalparken.

Røyrvik kommune mener at ferdselsforbudet i Ovrejohken-Jallah (sone A) bør opprettholdes.

Nordland Fylkeskommune mener at området skal kunne brukes i reiselivssammenheng. Fylkeslandbruksstyret i Nordland mener at bestemmelsene om ferdsel i nasjonalparken er alt for rigide og hindrer enhver endring i forhold til dagens situasjon.

Vefsn Jeger og Fiskerforening påpeker at forvaltningsmyndigheten må ha rett til å styre/regulere bruk som fører til uønsket slitasje. Bruk av hest til kløving eller ridning for enkeltpersoner (ikke organisert virksomhet) må være tillatt. Organisert bruk av hest (rideskole o.l) bør kunne tillates etter søknad til forvaltningsmyndigheten. Det må fortsatt gis mulighet til å drive jaktprøver i de nye områdene.

Statskog Nordland mener at ferdselsforbudet i sone A må gjelde fra 15/6. De oppfatter punktet om organisert ferdsel som uklart og mener dette må vurderes på nytt. De mener at det ikke må legges opp til et generelt forbud mot bruk av hest i nasjonalparken, men at det kan innføres slike restriksjoner i spesielt sensitive områder. De påpeker at det i de senere år har foregått sykling etter Norgesfararleden.

Nordland Jeger og Fiskeforbund mener at alminnelige båndtvangsbestemmelser skal gjelde og at bruksprøver/jaktprøver for hund skal være tillatt.

NJFF-Nord-Trøndelag mener at bruksprøver/jaktprøver med hund skal være tillatt. De er enig i at det innføres generell båndtvang i nasjonalparken, med unntak for hund under lovlig jakt/jaktprøver og gjeting.

Rådgivende utvalg mener at bruksprøver/jaktprøver for hund skal være nevnt blant de aktiviteter forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til.

Privatperson mener at det bør vurderes forbud mot hundekjøring.

Børgefjell reinbeitedistrikt vurderer bruk av hest som uaktuelt i reindriften.

Privatperson påpeker at det må være begrensninger på bruk av området til guiding og turisme, men ikke totalt forbud.

Namsvatn Utmarks- og tiltakslag mener ferdselsforbudet i sone A må tilpasses når gåsa er i området, normalt mellom midten av juni til midten av juli.

Fylkesmennene viser til at det synes å være enighet om at ferdselen både i nasjonalparken og i landskapsvernområdet ikke skal medføre slitasje/forstyrrelse på naturen/plantelivet/dyrelivet. Derimot er det forskjellig syn på hvilke virkemidler som bør nyttes for å oppnå dette. Fylkesmennene mener det er viktig med bestemmelser som kan regulere bort ønsket aktivitet, samtidig som annen ikke-skadelig aktivitet kan foregå. For å oppnå dette må det i utgangspunktet være forbud som fanger opp all aktivitet som vil kunne medføre ønsket slitasje/forstyrrelse. Unntak fra dette forbudet kan gjøres ved at det søkes dispensasjon, og at forvaltningsmyndigheten foretar en konkret vurdering av de enkelte tilfellene slik det er lagt opp til i foreliggende forslag til forskrifter. Etter Fylkesmennes mening vil dette sikre at det ikke iverksettes ønsket/skadelige aktiviteter.

Fylkesmennene er klar over at det kan være uklart hvilke aktiviteter som rammes av forbudet. Mer detaljert utdyping av dette kan gis i en forvaltningsplan. Fylkesmennene er også klar over at dette vil medføre en del ekstra saksbehandling for forvaltningsmyndighetene og ekstra oppgaver til oppsynet, men de finner dette nødvendig for å sikre områdets store miljø- og kulturverdier, først og fremst forekomstene av truede- og sårbare arter. Ut fra samme begrunnelse mener fylkesmennene at det er viktig å ha muligheten til å regulere/begrense ferdselen i spesielt sårbare områder, noe som også er direkte nedfelt i naturvernloven.

Fylkesmennene ser ikke noe grunnlag for å tillate jaktprøver/bruksprøver for hund i nasjonalparken eller at hund kan bevege seg fritt unntatt i forbindelse med jakt og gjeting. Erfaringer fra Sverige har vist at hunder lett kan virke forstyrrende på fjellrev ved at fjellrevkull forlater hiene tidligere enn ellers. I Sverige er det derfor forbud mot jakt med hund i områder hvor fjellreven yngler. I tillegg kan større hunder representere en direkte trussel mot fjellrev. Det er derfor ønskelig med forbud mot hundejakt i hele nasjonalparken på samme måte som det forbud Røyrvik fjellstyre har praktisert gjennom mange år.

Når det gjelder spørsmål om bruk av hest i reindriften, synes det å være små sjanser for at dette blir en større aktivitet i årene framover. Fylkesmennene mener fortsatt at bruk av hest innen reindriften i Børgefjell er å foretrekke framfor motorisert transport på barmark.

Fylkesmannen i Nord Trøndelag mener ferdselsforbudet i Ovrehjoken-Jallah (sone A) bør settes til perioden 20.06-25.07. Tidsrammen vurderes til å kunne dekke behovet for ro i sædgåsens myteperiode, samtidig som fylkesmannen ikke vil ha lengre ferdselsforbudsperiode enn nødvendig.

Norges jeger og fiskeforbund finner forslaget om et generelt forbud mot brukshundprøver/jakthundprøver som helt uakseptabelt. De kan ikke se at dette kan

komme i konflikt med verneformålet. De mener også at det bør kunne åpnes opp for trening av hund. De kan heller ikke se at det skal være grunnlag for å innføre krav om helårs båndtvang for hund i verneområdet. De finner det urimelig med særskilt tillatelse til jakthundprøve i landskapsvernområdet. De aksepterer en form for meldeplikt. Norges Naturvernforbund anmoder om at ferdselforbudet i sone A videreføres i den tiden sædgåsa benytter området aktivt. Norges Fjellstyresamband ønsker fortsatt bruk av hest innenfor nasjonalparken.

Direktoratet for naturforvaltning mener det ikke finnes avgjørende faglige argumenter for å forby jakthundprøver samt å ha egne båndtvangbestemmelser som går utover de ordinære båndtvangbestemmelsene. Ingen av disse aktivitetene synes å true verneformålet. Direktoratet foreslår derfor endringer av forskriften i tråd med dette. Endringene vil, slik direktoratet tilrår, være i tråd med malen for forskrifter for nasjonalparker, jmf. *DN-håndbok nr 17-2001*. Direktoratet mener at det ikke er behov for en regulering som går utover denne. For jakthundprøver generelt er direktoratet av den oppfatning at det bør søkes om dette til forvaltningsmyndigheten enten det gjelder nasjonalparker eller landskapsvernområder. Dette er en mulighet forvaltningsmyndigheten har til å kunne styre større arrangementer innenfor verneområdene både i tid og rom.

Også når det gjelder bruk av hest mener direktoratet at en ut i fra verneformålet ikke har ønske om å forby at enkeltpersoner tar en ridetur inn i parken, eller bruker hest til å bære kløv. Når det gjelder større grupper som ønsker å ri i området mener direktoratet at en forvaltningsplan kan styre denne ferdselen til steder hvor ferdselen ikke vil skade terrenget. Direktoratet har foreslått endringer i tråd med dette, slik at også dette punktet vil være i tråd med malen for forskrifter for nasjonalparker.

Direktoratet mener at perioden for ferdselsforbud er lang nok til å la sædgåsa få den roen den har behov for.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning.

6.3.8 Motorisert ferdsel

Grane kommune legger til grunn at motorisert ferdsel på barmark og andre inngrep reguleres strengt og slutter seg til fylkesmennes forslag om dette i forskriften.

Hattfjelldal kommune mener at nødvendig barmarkskjøring i reindriftsnæringen bør tillates uten dispensasjon, forutsatt at det utarbeides en egen forvaltningsplan som ivaretar verneverdiene.

Nordland Fylkeskommune forutsetter at det tas hensyn til reindriftsnæringens behov for barmarkskjøring, enten ved endring av forskrift eller ved årlig økonomisk kompensasjon som dekker årlige ekstraavgifter til alternativ transport.

Namsskogan kommune mener at den tillatelse til bruk av luftfartøy som er gitt i forskriftsforslagene bør tilfredstille reindriftens behov i barmarksesongen. Kommunen mener at motorisert ferdsel ellers bør reguleres etter motorferdselsloven.

Røyrvik kommune mener at nasjonalparkområdet må vernes mot at det blir brukt av forsvaret i overflyging i lav høyde.

Nord-Trøndelag fylkeskommune mener at barmarkskjøring og bruk av motorbåt under utøvelse av reindriftsnæring må tillates. Fylkeskommunen sier at ved revidering av forskriften, bør restriksjoner på ferdsel sees i forhold til de dokumenterte skader ferdselen har påført nasjonalparken, og det må vurderes å åpne for ferdseltiltak i forskriften. Fylkeskommunen mener at helikopter må kunne benyttes til uttransportering

av elg, og det bør likeledes ikke være nødvendig å søke om å få benytte beltekjøretøy for å transportere ut elg.

Hattfjelldal Bonde- og småbrukerlag mener at det må gis mulighet for scooterløype fra Storvollen over Valtan mot Klimpfjell i Sverige.

Tromsø Museum påpeker at motorisert ferdsel på barmark ikke er forenelig med vern av vegetasjon og landskap.

Reindriftsforvaltningen i Nordland mener at mulighetene for fremtidig bruk av barmarkkjøretøy må ivaretas bedre. Pga reindriftsnæringens spesielle situasjon, må det lages et regelverk som er bedre tilpasset deres behov for fiske med båt.

Børgefjell reinbeitedistrikt mener at det skal være tillatt med bruk av motorbåt i forbindelse med reindrift.

Hattfjelldal SV mener at reindriften må gis adgang til skånsom bruk av barmarkkjøretøy i næringsøyemed.

Røyrvik fjellstyre sier at bruk av snøscooter på snødekt mark for transport av funksjonshemmede bør også gjelde for transport til leid hytte. I forbindelse med reindriftsnæringen bør det kunne brukes båt med motor i Orrrevatnet. Reindriften må i forbindelse med sin næringsvirksomhet ha mulighet til motorisert ferdsel på barmark i begrenset omfang.

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag går mot at helikoptertrafikk i reindriften kan skje uten søknad. De går også mot barmarkskjøring innenfor Børgefjell nasjonalpark.

Den Norske Turistforening mener at reindriftsnæringen må søke om tillatelse til bruk av motor i Børgefjell på linje med annen virksomhet. Innen verneområdet bør minstehøyden for luftfartøy heves fra 300 til 1000 meter over bakken. Forsvarets behov må dekkes i områder som ligger utenfor verneområdene.

Namdal skogselskap sier det vurderes svært positivt at det innføres strenge restriksjoner på bruk av motoriserte kjøretøyer på barmark.

Privatperson mener at reindriftsutøvere må kunne bruke de fremkomstmidler de bruker i dag, men det bør være en begrensning. Forbudet mot båtmotor må opprettholdes. Han mener at motorisert ferdsel til hytter unntatt i forbindelse med reindrift, må begrenses.

Namsvatn Utmarks- og tiltakslag mener det er sammenheng mellom bruk av helikopter for sanking av rein, hekke suksess for fugl og larver på lauvtrevegetasjonen med påfølgende uttørking av skogen. De mener videre at nasjonalparkområdet må vernes mot forsvarrets overflyging i lav høyde.

Namsskogan fjellstyre peker på at fjellstyrene må kunne få bruke snøscooter til vedhogst og drift av fjellstyrets faste installasjoner.

Forsvarsbygg Midt Norge og Nord Norge påpeker at både utvidelsen av Børgefjell nasjonalpark og etableringen av Austre Tiplingan landskapsvernområde berører forsvarrets lavflygingsområder.

Børgefjell reinbeitedistrikt påpeker at det ikke er mulig å drive reindrift i Børgefjell uten bruk av barmarkkjøretøy. Dersom det innføres et forbud mot bruk av barmarkskjøretøy vil de kreve erstatning fra staten. De ønsker da en årlig støtte som er i samsvar med deres økte kostnader det enkelte år. Dette vil også gjelde for frakt av materialer til midlertidige gjerder. Dersom det kun blir tillatt med bruk av barmarkkjøretøy etter faste traseer må det også åpnes for persontransport og for flere traseer.

Rådgivende utvalg mener at det skal være tillatt med bruk av barmarkkjøretøy i forbindelse med reindrift. De ønsker at unntaket fra motorferdselsforbudet i forbindelse med elgjakt skal ha følgende ordlyd: "*Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til bruk av lette kjøretøy med lavt marktrykk og helikopter for uttransport av felt elg.*" Utvalget sier at barmarkskjøring og bruk av motorbåt i forbindelse med reindrift må tillates.

Fylkeslandbruksstyret i Nordland mener at barmarkskjøring er en vanskelig sak med gode argumenter både for og imot.

Fylkesmennene viser til at ved den foreslåtte grenseendringen i nordøst blir den gamle ferdselsveien over Valtan liggende utenfor nasjonalparken.

Fylkesmennene mener at det må være mulig å innskrenke forsvarets lavflygingsområder slik at flyaktivitet ikke vil virke forstyrrende på dyreliv, rein og mennesker i verneområdene.

Fylkesmennene mener at behovet for uttransport av skutt elg i utvidelsesområdene til nasjonalparken, er dekket ved det foreslåtte unntaket i forkriften. Det bør ikke være behov for å benytte andre kjøretøy enn "elgtrekker" (beltekjøretøy med lavt marktrykk). Ved bruk av andre barmarkkjøretøy, vil det lettere oppstå kjøreskader.

I foreliggende forslag er det åpnet for fri bruk av snøscooter på vinterføre, fri bruk av luftfartøy i forbindelse med reindrift og bruk av barmarkkjøretøy for varetransport til faste hytter etter faste traseer. Flere av høringspartene har påpekt behovet for barmarkkjøretøy til frakt av både varer og personell og behovet for bruk av båtmotor. Fylkesmennene mener at det ikke er forsvarlig å tillate ytterligere motorisert ferdsel på barmark unntatt i helt spesielle tilfelle. Det er allerede en del kjøreskader i området, både i eksisterende nasjonalpark og i utvidelsesområdet. Det er ut fra forholdet til spørsmål om støy i nasjonalparken også ønskelig at bruk av motorbåt begrenses mest mulig. Fylkesmennene tilrår derfor at reindriften bare får direkte tillatelse til bruk av motorbåt på Orrevatnet og Store Kjukkelen.

Fylkesmennene har forståelse for at restriksjoner på motorisert ferdsel skaper en vanskelig situasjon reindriftsutøverne. Fylkesmennene vil derfor tilrå at det etableres en egen støtteordning for reindrift i Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde. Denne ordningen bør dekke reindriften merkostnader ved at det ikke tillates motorisert barmarkkjøring. Fylkesmennene mener det må gis årlig støtte og ikke en engangsstøtte. Etter fylkesmennenes syn er dette den eneste forsvarlige løsningen. Alternativet er at man velger bort en av disse samfunnsinteressene, ved at man enten prioriterer vern framfor reindrift eller man prioriterer reindrift framfor vern og bevaring av biologisk mangfold.

Statskog mener at snøscooter også må kunne benyttes til å frakte ut søppel fra hytter og ikke bare varer inn til hytter. De mener likeledes at når det kan gis tillatelse til transport av funksjonshemmede til egen hytte, må gjelde tilsvarende i forbindelse med hyttene til jeger- og fiskeforeninger.

Friluftslivets felleorganisasjon mener at motorferdsel spesielt på barmark bør holdes på et minimum.

SABIMA mener at ingen former for barmarkskjøring bør være tillatt, verken til reindrift eller til transport av skutt elg og i hvert fall ikke til varetransport til hytter. De mener likeledes at bruk av luftfartøy bør skje mest mulig restriktivt, fortrinnsvis etter spesiell tillatelse fra forvaltningsmyndighet. De tar for gitt at luftfartøy ikke er tillatt i sone A i perioden for ferdselsforbud, men dette bør presiseres ytterligere.

Den Norske Turistforening mener at det i verneområdene må være et generelt mål å begrense den motoriserte aktiviteten/ferdselen til klart definerte nytteformål både sommer og vinter. DNT mener at de foreslåtte verneforskriftene er for liberale når reindriften gis et generelt unntak fra forbudet. De mener bestemt at rekreasjonskjøring med snøscooter i verneområdene må være forbudt. DNT er videre imot bruk av motorkjøretøy på barmark i forbindelse med elgjakt. Innenfor verneområdet bør grensen

for luftfartøy (fly/helikopter) heves fra 300 m til 1000 meter over bakken. De mener Forsvarets behov må dekkes i områder som ligger utenfor verneområdene.

Forsvarsbygg ønsker endring av punktet om motorferdsel slik at fortsatt militær lavflyging i etablerte lavflygingsområder nord og sør i verneområdet kan tillates.

Reindriftsforvaltningen kommenterer at for å unngå unødvendig søknadsbehandling ønsker de at det skal framgå at motorisert ferdsel i forbindelse med nødvendig vedlikehold av gjeterhytter, gjerder og anlegg er tillatt. Likeledes ønsker de at forvaltningsmyndigheten skal gi tillatelse til barmarkskjøring i henhold til en kjøreplan som utarbeides av reinbeitedistriktene og Reindriftsforvaltningen. De henviser til forskriften for Junkerdalen. Det er trukket frem flere momenter som en slik kjøreplan bør berøre. De ber forvaltningsmyndigheten om å kartlegge de mest sårbare områdene hvor barmarkskjøring ikke bør foregå.

Norges Naturvernforbund går i mot at det gis lov til motorisert ferdsel på barmark. De mener at myndighetene må videreføre forsøkene med bruk av hest som transportmiddel og gi økonomisk støtte til dette. De ønsker en kartlegging av skader fra barmarkskjøringen slik at disse ikke forsterkes. De går i mot at bruken av helikopter i reindriften gjøres generell uten søknadsplikt.

Norges Reindriftssamers Landsforbund ber om at reindriften kan bruke av nødvendig motorkjøretøy i forbindelse med reindriften.

Direktoratet for naturforvaltning mener at motorisert ferdsel i utmark inklusive verneområder bør reguleres strengt. Spesielt kjøring på barmark har enkelte steder ført til forstyrrelser og stygge spor i terrenget. Direktoratet mener likevel at reindriften etter søknad kan få tillatelse til en viss kjøring på barmark hvor det foreligger godkjent distriktsplan. Direktoratet gjør også bestemmelsen om at det etter søknad kan åpnes for bruk av motorbåt i reindriften, mer generell.

Vedrørende økonomisk kompensasjon i forbindelse med restriksjoner på barmarkskjøring, vil direktoratet bemerke at innenfor de økonomiske rammene som er satt til forvaltning av verneområder, er det ikke mulig å legge opp til denne type kompensasjon. Direktoratet finner det derfor vanskelig å støtte en slik ordning. På bakgrunn av dette faller også fylkesmannens forslag om fri bruk av helikopter i forbindelse med reindriften bort. Direktoratet foreslår på bakgrunn av dette å endre forskriften slik at det må søkes om bruk av luftfartøy i forbindelse med reindrift.

I forskriften ble det foreslått å åpne for at funksjonshemmede som har egen hytte innenfor nasjonalparken kan søke om å benytte snøscooter for å komme inn til denne. Etter det direktoratet kjenner til er det en privat hytte innenfor nasjonalparken, og denne eies ikke av funksjonshemmede. Direktoratet foreslår ut i fra dette å fjerne dette punktet i forskriften da det ikke er en aktuell problemstilling for dette verneområdet. Det er heller ikke ønske om å endre bruken av nasjonalparken ved å tillate persontransport inn til utleiehytter.

I høringsforslaget er lavflyvingsgrensen satt til 300 m. Det kan likevel komme generelle endringer her i forhold til oppfølging av NOU 2001:15 om forsvarets områder for lavflyging hvor det er foreslått å heve denne grensen i visse områder.

Miljøverndepartementet understreker at det er en målsetting å holde motorferdselen innenfor nasjonalparken på et lavest mulig nivå. Motorisert framkomstmiddel skal bare benyttes når transporten er nødvendig. Ved vurdering av om hva som er nødvendig må ulempene med motorferdsel veies opp mot det enkelte transportbehovet. Departementet

mener at vedlagte forslag til forskrift ivaretar disse forutsetningene på en tilstrekkelig måte. Når det gjelder reindriftens behov for motorferdsel, mener departementet at det kan det legges opp til en praksis med flerårige tillatelser som del av godkjent reinbeitedistriksplan i henhold til reindriftsloven, slik at næringen kan utøves på tilfredsstillende måte.

Forsvarets lavtflygingsområder berører deler av de foreslåtte utvidelsesområdene. Miljøverndepartementet mener lavtflyving over verneområdene primært ikke er ønskelig, og at slik aktivitet heller ikke er heldig for reindriften i området. Lavtflygningssonene berører imidlertid ytterkanten av de foreslåtte verneområdene, og departementet har fått forståelse av at det aktuelle området benyttes relativt lite til lavtflyging bl.a. av hensyn til reindriftsinteressene i området. Departementet tilrår at dersom det er strengt nødvendig, kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til slik aktivitet, forutsatt at det skjer på tider av året da dyrelivet i området er minst sårbart. Miljøverndepartementet viser for øvrig til forskriftens pkt 6.2 a vedr. unntak for bla. militær operativ virksomhet, og hvor øvingskjøring for de samme formålene må ha særskilt tillatelse. Forvaltningsmyndighetens mulighet til å gjøre unntak for lavtflygningsforbudet foreslås også tatt inn som et eget punkt under 6.3.

Vedrørende eventuell transport av funksjonshemmede utover det som dekkes av forskriftens § 3 pkt, 6.3.d, vil departementet bemerke at ved eventuelt behov, kan det søkes om dispensasjon i henhold til den generelle dispensasjons bestemmelsen i § 4. Departementet slutter seg forøvrig til Direktoratet for naturforvaltning

6.3.9 Forurensing og støy

Børgefjell reinbeitedistrikt påpeker at det er viktig at grensegjerdet mot Sverige er maksimalt funksjonelt, og at det derfor er nødvendig å tine fram gjerdet om våren for å hindre sammenblanding av svensk og norsk rein.

Fylkesmennene har forståelse for at grensegjerdet mot Sverige skal fungere mest mulig effektivt. Både bruk av kalk, aske og bruk av sand vil medføre endringer langs gjerdet. Sand medfører kun "fysiske skader", mens kalk medfører endringer av de økologiske forhold både i vassdrag og i forhold til vegetasjon. Dette vurderes som uforenelig med verneformålet for en slik nasjonalpark som Børgefjell. Fylkesmennene anbefaler at det fortsatt kun skal være tillatt å bruke sand til strøing langs gjerdet.

Reindriftsforvaltningen kommenterer at Reinbeitekonvensjonen av 1972 pålegger svenske myndigheter ved länsstyrelsen i Vasterbotten å vedlikeholde grensegjerdet i Børgefjell. Det inkluderer utkjøring av masse for å tine fram gjerdet. Massen som benyttes har i de senere årene vært svart kalk. Et alternativ er svart grus. Ulempen med bruk av grus er at den er vesentlig tyngre og krever mer kjøring for å spre. De ønsker at Direktoratet for naturforvaltning skal finne ut om kalken har ført til uheldige skadevirkninger på vegetasjonen eller andre verneverdier. Dersom ikke dette kan påvises ønsker de å fortsett å bruke kalk fordi dette vil være mer effektivt og kostnadsbesparende.

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmennenes vurdering vedrørende bruk av kalk i området.

Miljøverndepartementet viser til nødvendigheten av at det strøes langs grensegjerdet av hensyn til vedlikehold slik at gjerdet fungerer maksimalt. Departementet slutter seg til fylkesmennene og direktoratet vedrørende bruk av sand kontra kalk i denne forbindelse.

6.4 Merknader vedrørende forvaltning av verneområdene

6.4.1 Oppsyn

Grane kommune tilrår at det opprettes en ny heltidsstilling som legges til eksisterende oppsynsordning som Statskog Fjelltjenesten utøver. De signaliserer at en evt stilling som måtte komme i forbindelse med utvidelsen av nasjonalparken, bør ligge i Grane kommune.

Hattfjelldal kommune mener at oppsynsressursene i den eksisterende nasjonalparken er for små og må økes betraktelig.

Nord-Trøndelag Politidistrikt og Helgeland politidistrikt beklager at politiets sentrale rolle innen arbeidsfeltet oppsynsordning er utelatt i høringsdokumentet. Politimesteren synes det er lagt stor vekt på å beskrive SNO. Det vises til Ot.prp. 30 (1995-96) *Om lov om statlig naturoppsyn* som supplement til politiet. Politiet bør inn i rådgivende utvalg. Statskog Nordland peker på at de økonomiske rammene som er stilt til disposisjon for oppsyn er for små.

Privat person peker på at oppsynet bør intensiveres.

Fylkesmennene er enige i de formelle forhold som påpekes av politimestrene. Fortsatt vil Fjelltjenesten være utøvende oppsynsmyndighet, men de er selvsagt underlagt politiet når det gjelder avdekking og oppfølging av lovbrudd. Fylkesmennene er enige i at det må stilles til disposisjon mer midler til oppsynet i nasjonalparken og landskapsvernområdet. De ser det som ønskelig at det etableres en fast stilling på heltid i tillegg til det oppsynet er etablert allerede.

Statskog støtter fylkesmennenes tilråding vedrørende økte ressurser til oppsyn. De ser det som nødvendig å bygge videre på den eksisterende oppsynsordningen for Børgefjell nasjonalpark. Statskog Fjelltjenesten har nødvendig kompetanse, organisering og kostnadseffektivitet som vil sikre god oppsynsvirksomhet med økte ressurser.

Norges Fjellstyresamband forutsetter at det ved økt behov for statlig naturoppsyn, blir lagt vekt på samarbeid med eksisterende oppsynsordninger i området i tråd med rolleavklaringen som kommer fram av rapporten "*Naturoppsyn i statsallmenninger*"

Direktoratet for naturforvaltning viser til at SNO i utgangspunktet har det overordnede ansvar for statlig naturoppsyn i alle verneområder. I tillegg til politiets generelle rolle kjøper SNO oppsynstjenester fra Statskog Fjelltjenesten, og noen fjellstyrer i Nord-Trøndelag. Som flere høringsinstanser påpeker, er det også riktig at det i dag er for små ressurser til statlig naturoppsyn i Børgefjell. Tildelingene har stått stille over mange år, og på grunn av lønns- og prisøkninger er oppsynsaktiviteten etter hvert blitt dramatisk redusert. Direktoratet har vurdert behovet for statlig naturoppsyn i området, og foreslår at det opprettes en ny SNO-stilling i tilknytning til nasjonalparken, samt at det avsettes midler til økt tjenestekjøp (inkl kompensasjon prisvekst) fra eksisterende oppsynsordninger. I tillegg til oppfølging i nasjonalparken og tilhørende landskapsvernområde, vil en ny stilling kunne ivareta andre viktige oppsynsoppgaver både i Indre Namdal, (inkl. store rovdyroppgaver), og evt i Sør-Helgeland. Dette er nødvendig bl.a som følge av at SNO's stilling i Lierne i stor grad er bundet til oppgaver knyttet til rovvilt.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet, men vil bemerke at styrking av oppsynet gjennom en etablering av en ny stilling knyttet til SNO, må vurderes fortløpende i forhold til gjeldende budsjett rammer for SNO sett i forhold til hvor det er størst behov for å lokalisere eventuelle nye SNO stillinger.

6.4.2 Forvaltningsmyndighet

Hattfjelldal Senterparti, Rådgivende utvalg og Nord Trøndelag Fylkeskommune mener at både nasjonalparken og landskapsvernområdet, bør være et prøveprosjekt på lokal forvaltning, og bør forvaltes av det rådgivende kontaktutvalg for Børgefjell nasjonalpark.

Hattfjelldal kommune mener at et eventuelt landskapsvernområde må forvaltes av kommunen i samarbeid med Fylkesmannen.

Reindriftsforvaltningen i Nordland mener at regulering av beitebelastning og reindriftens behov for anlegg i fremtiden må skje gjennom nær dialog mellom Fylkesmannen og reindriftsforvaltningen.

Namsskogan kommune sier at forvaltningsmyndigheten må bestå av en bred sammensatt gruppe av representanter fra begge fylkesmennene, kommunene og brukergruppene.

Namsskogan fjellstyre er skeptisk til vern av områder som nasjonalpark etter naturvernloven da de lokale myndigheter mister det meste av forvaltningsmyndigheten i området. Det er viktig at det ved en eventuell ny park blir gitt stort rom for lokal forvaltning og mener at kommunen og fjellstyret må få delta aktivt i forvaltningen av nasjonalparken.

Røyrvik kommune mener det må legges opp til lokal forvaltning og foreslår som en forsøksordning at forvaltningsmyndigheten delegeres til det Rådgivende utvalget. Dersom dette ikke iverksettes, forutsettes at forskriften endres til at Forvaltningsmyndigheten skal opprette et rådgivende utvalg for forvaltning av nasjonalparken.

Røyrvik fjellstyre er sterkt uenig i høringsdokumentets beskrivelser av lokalt forvaltningsnivå.

Namsvatn Utmarks- og tiltakslag lister opp organer som har forvaltningsansvar/interesser i Børgefjell og sier det er viktig med nærhet til lokalsamfunnet. Det beste vil være et lokalt forvaltningsorgan i hver enkelt kommune. De mener at Plan- og bygningsloven vil være det beste styringsredskapet for å ivareta en positiv utvikling av de foreslåtte verneområdene. Det anbefales at i hvert fall de nye områdene forvaltes etter PBL.

Fylkesmennene kommenterer at i forhold til internasjonal praksis og nasjonale føringer skal nasjonalparkene forvaltes av statlige myndigheter. Når det gjelder andre verneformer er det åpnet for kommunal forvaltning. Hattfjelldal kommune fikk overført forvaltningsmyndigheten for samtlige av kommunens verneområder (unntatt nasjonalparken) fra og med 01.01.03. Dersom kommunen ønsker det, mener fylkesmennene at det er naturlig at de også får forvaltningsansvaret for Austre Tiplingan landskapsvernområde.

Norges Landbrukshøgskole mener at forvaltningsansvar for landskapsvernområdet, bør ligge hos fylkesmannen.

Norges jeger- og fiskerforbund mener at det er viktig at man sikrer en lokal forankring i forvaltningen av verneområder, herunder også nasjonalparker.

Reindriftsforvaltningen mener det bør vurderes om Reindriftsforvaltningen kan inngå som forvaltningsmyndighet sammen med f.eks Fylkesmannen.

Norges Naturvernforbund mener at dagens forvaltningspraksis må videreføres. Norges Fjellstyresamband forutsetter at det blir diskutert å delegere forvaltningsmyndighet for nasjonalparken til lokalt nivå dersom evalueringen av prøveprosjektene åpner for dette.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at det i Stortingets behandling av St.meld. 62 (1991-92) ble bedt om at Regjeringen kom tilbake til Stortinget med et forslag til hvordan en kan sikre lokal medvirkning og medbestemmelse i forvaltningen av nasjonalparkene. Dette ble videre diskutert under behandlingen av Innst. O. nr 64 (1995-96) om lov om statlig naturoppsyn, der også forholdet til forvaltningen av vernede områder ble drøftet. Komiteen viser til at forvaltningen av nasjonalparkene i prinsippet er et statlig ansvar, og at Norge i denne sammenheng må etterleve IUCN's kriterier. Det påpekes imidlertid at statlig ansvar kan kombineres med lokal medvirkning, i form av f eks opprettelse av rådgivende utvalg med lokal representasjon, eller kjøp av lokale tjenester for gjennomføring av forvaltningsrettete tiltak. Komiteen ba om at det ble iverksatt forsøk med ulike modeller for lokal medvirkning i forvaltningen av en eller flere nasjonalparker. I denne sammenheng er det valgt ut fire prøveområder hvor kommunene på forskjellige måter får økt medbestemmelse/ansvar for forvaltningen. Miljøvernmyndighetene vil avvente erfaringene med de fire prøveområdene før eventuelle nye retningslinjer for forvaltning av nasjonalparker utarbeides. Det er likevel viktig at lokalsamfunnet trekkes mer aktivt med i forvaltningen av nasjonalparkene. Dette vil være nyttig både for å sikre lokal forankring i forvaltningen av nasjonalparken, og for å dra nytte av kunnskap som ofte bare finnes lokalt. I denne sammenheng kan en ordning med rådgivende utvalg ha en viktig funksjon.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet og viser til at kommunen kan overta forvaltningen av landskapsvernområdet hvis de ønsker det.

6.4.3 Rådgivende utvalg

Rådgivende utvalg forutsetter at det etableres et bredt sammensatt rådgivende utvalg. Namsskogan kommune, Røyrvik kommune og Røyrvik fjellstyre, Namsvatn Utmarks- og tiltakslag mener det bør være et rådgivende organ i hver kommune dersom det skal være en sentral forvaltningsmyndighet.

Namsskogan fjellstyre, NJFF-Nord-Trøndelag og Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag ønsker å være med i et Rådgivende utvalg.

Privatperson ber om at grunneiere som blir direkte berørt av utvidelse av nasjonalparken må få være med i Rådgivende utvalg.

Nord-Trøndelag fylkeskommune ønsker at forvaltningsmyndigheten skal opprette et rådgivende utvalg som medvirker til forvaltning av nasjonalparken.

Fylkesmennene ser et klart behov for å videreføre et Rådgivende utvalg for Børgefjell. Sammensetningen av et slikt utvalg bør vurderes, men fylkesmennene ser det som en selvfølge at både viktige næringsinteresser som reindriften og kommunene er representert i et slikt utvalg.

Norges jeger- og fiskerforbund støtter opp under etableringen av et rådgivende utvalg og mener at også frivillige organisasjoner bør få være med, herunder jeger og fiskeforeninger.

Riksantikvaren er positive til et rådgivende utvalg. De mener at regional kulturmyndighet (Sametinget, Nordland og Nord-Trøndelag fylkeskommuner) bør være representert i utvalget.

Norges Naturvernforbund mener at dagens rådgivende utvalg må videreføres men at Norges Naturvernforbund får stille med en felles representant fra Nord-Trøndelag og Nordland inn i et rådgivende utvalg.

Landbruksdepartementet mener at Statskog SF, som den dominerende grunneier må delta i det rådgivende utvalget og i arbeidet med utformingen av en forvaltningsplan.

Norges Fjellstyresamband forutsetter at berørte fjellstyrer blir gitt plass i rådgivende utvalg som skal medvirke i forvaltning av nasjonalparken.

Direktoratet for naturforvaltning vil trekke frem at det finnes erfaringer med flere former for sammensetning av rådgivende utvalg, og at mange av disse fungerer bra. Det vil være forvaltningsmyndighetens formelle ansvar å fastsette sammensetningen av og å utpeke et rådgivende utvalg for nasjonalparken.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet og understreker viktigheten av nedsettelsen av et rådgivende utvalg. Både lokalsamfunnet og andre berørte parter som bl.a samiske interesser, reindriftsmyndigheter og Statsskog bør delta i det rådgivende utvalget.

6.4.4 Forvaltningsplan

Sametinget påpeker at det er behov for ytterligere registreringer av samiske kulturminner, og at det bør utarbeides egne forvaltnings- og skjøtelsesplaner for kulturminner i området. Dette må skje i et godt samspill mellom forvaltningsmyndighetene og Sametinget.

Nordland Fylkeskommune ber om at prosessen med forvaltningsplan klarlegges så raskt som mulig, og at berørte parter, spesielt reindriften, trekkes aktivt inn i prosessen. Her bør man også vurdere kommunens rolle i forvaltningen.

Rådgivende utvalg mener at det må utarbeides forvaltningsplan snarest mulig etter at vernet er vedtatt. Det forutsettes at den sendes på høring, bl a til utvalget.

Namsskogan kommune forutsetter at kommunen samt lokale lag og organisasjoner får delta aktivt når forvaltningsplanen skal utarbeides.

Namsvatn Utmarks- og tiltakslag mener at forvaltningen må ha et nært samarbeid med berørte parter.

Røyrvik fjellstyre og Namsskogan fjellstyre krever å få delta i utarbeidelsen av forvaltningsplanen.

Privat person mener at grunneiere som blir direkte berørt av utvidelse av nasjonalparken må få være med på utforming av forvaltningsplanen.

Fylkesmennene ønsker at det så raskt som mulig utarbeides forvaltningsplan både for nasjonalparken og for landskapsvernområdet. Ved utarbeidelse av en slik plan er det både ønskelig og påkrevd med deltagelse fra lokale og regionale forvaltningsnivå og nærings- og verneinteresser. Fylkesmennene ser det som sterkt ønskelig at kartlegging av samiske- og andre kulturminner i verneområdene videreføres i et samarbeid mellom Sametinget og forvaltnings- og oppsynsmyndigheten.

Reindriftsforvaltningen ber om at det framgår i forskriften at reindriften skal være med i arbeidet med en forvaltningsplan og at reindriften må være med i det rådgivende utvalget.

Norges Naturvernforbund fremhever Børgefjellområdet som et viktig område for fjellreven. Det er derfor viktig at forvaltningsmyndighetene detaljert beskriver, merker og kanalisere ferdselsårer og stier utenom hi lokaliteter slik at forstyrrelsene blir minst mulig.

Norges Fjellstyresamband foreslår at en forvaltningsplan evalueres hvert femte år.

Direktoratet for naturforvaltning ser det som ønskelig at en forvaltningsplan blir utarbeidet så snart som mulig etter vern dersom det blir bevilget ressurser til dette. Det er naturlig at reindriften blir trukket inn i arbeidet med utarbeiding av en forvaltningsplan, og at de også blir med i et eventuelt rådgivende utvalg. DN understreker viktigheten av å ta vare på fjellreven i området og mener at en forvaltningsplan bør se på behovet for evt. å kanalisere ferdselen bort fra sårbare områder. Når det gjelder rulling av forvaltningsplanen, skal dette fastsettes i planen, og det bør skje innen 10 år. Ved behov kan planen revideres før planperioden utløper.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og. For å utvikle gode samarbeidsrelasjoner og sikre en god forvaltning av området er det viktig at både lokalsamfunnet og andre berørte parter som bl.a. samiske interesser, reindriftsmyndighetene og Statsskog deltar i utarbeidelsen av forvaltningsplanen.

Miljøverndepartementet

tilråd

1. Forskrifter om vern av Børgefjell i Nordland og Nord-Trøndelag fylke fastsettes i samsvar med vedlagte forslag (vedlegg 1 og 2)
2. Samtidig oppheves kgl.res. av 3. september 1971 om utvidelse av Børgefjell nasjonalpark i kommunene Røyrvik og Namsskogan i Nord-Trøndelag og kommunene Grane og Hattfjelldal i Nordland.

